

Алекс Болдин

Влак по терлици

АЛЕКС БОЛДИН
ВЛАК ПО ТЕРЛИЦИ

chitanka.info

Посвещавам този сборник с разкази на моя приятел, г-н Красимир Бачков и на г-жа Камелия Мирчева, хората, които винаги са ме подкрепяли и вдъхновявали в писането.

ПРЕДГОВОР

Пред вас е шестият ми сборник с разкази. Бих казал, че това са разкази от един вече зрял период. Преди десетина години не съм и мислил, че ще стигна дотук.

Когато избирах заглавието на сборника, оглеждайки съдържанието му, реших, че най-подходящо е името на оня „светкавично написан“ разказ „Влак по терлици“. Преди време той бе получил награда в литературния конкурс „Цветница“ — гр. Стара Загора.

Последваха няколко мои сюжетни експерименти, сред които са „Хроника на един объркан ден“ и мистичният „Зов за помощ“.

Наблюденията ми върху конкретни персонажи и ярки социални явления добиха реализация в разказите „Пауна“, „Цеко Сифоня“ и „Барабанчикът“. Има и разкази с много лични случки и изживявания като „Изповед“ и „Кардиология“.

Това, което ще прочетете, отразява реакциите ми към света, моето тълкуване на обществените процеси и личните ми нравствени критерии. Мога само да се надявам, че в тези разкази съм успял да предам всичко това достатъчно точно, така, както съм го видял.

Надявам се, че след много години, когато прочета отново разказите, ще успея да си отговоря на въпросите, на които така и не съм успял досега.

Благодаря на читателите, които харесват и обичат да четат написаното от мен. Много са ми го казвали. Ще се радвам, ако са били искрени.

Човек не познава пълния обхват и цялата стойност на Истината. През краткия си земен живот узнава обаче каква цена дава, за да опознае малка част от нея! И това ще му е достатъчно, за да каже, в края на земния си път, че не е живял напразно...

Авторът

ИЗПОВЕД

Станах пенсионер. Да не повярваш! Пенсионер съм по принцип макар и не съвсем, защото първата пенсия още не съм я видял. Документите ми са вече в НОИ. Гледаха ги, коментираха, караха ме да се подпиша на три места и пак ги гледаха.

„Ще чакаш!“ — усмихна ми се зеленооката сладурана от стая единайсет. „То ако ставаше толкова бързо е-е-хе-е-й. Ние нямаше да имаме работа. Нали, Атанасе?“ И пак ми се усмихва.

Абе когато са решили да те разтакават тактиката им е точно такава. Усмихват ти се и те гледат как ще реагираш. Сякаш им доставя удоволствие да те ядосат. Да, ама не са познали! Бачо ти Атанас не си изпуска лесно нервите. Помня, че за петнайсетина години съм си изпускал нервите само веднъж. Беше когато Костов каза по телевизията, че всичко на нас българите ни е О'кей. Хей тогава, не се съдържах, братко, и ги изпуснах.

Какво ти О'кей — аз без работа, Лиза, моята кучка — без нито едно пилешко кокалче. Бабичката на село — болна, все ми звъни по телефона, че няма кой да и нацепи дърва. Проблеми, братче, проблеми отвсякъде, а оня ще ми плещи по телевизията, че всичко ни е О'кей.

Да не забравя да си призная, че на всичкото отгоре съм и стар ерген. Сега думата „стар“, когато се касае за ергени, се счита за обидна. По-добре е да се каже „възрастен ерген“ или пък „зрял мъж без половинка“ и още тем подобни, нали? Съгласни ли сте с мен?

Да кажеш, че не съм имал мацки с които да ..., сецате се де. Да бе! Имал съм! Особено когато бях на трийсет или четиридесет и две.

Едно дребно миньонче, Ети май се казваше, ми бе напълнило окото. Напълнило го бе та чак препълнило и започнало да гльожда. Работеше в конструктивния отдел на завода. Дойде веднъж при мен в инструменталния цех и ми изчурулика:

„Наско, Насенце, счупила ми се е халката дете се качва катинара за мазето. Не мога да го заключа. Ще ми я завариш ли, пиленце?“

Ех, боже! Божке ле...! Боже! Да не ви описвам как ми подрипна сърцето. Подрипна, та се спусна чак към краката. Зарязах държавната работа, включих малкия електрожен и заварих халката на момичето.

По онова време Ети си беше момиче и един куп ергенаши се заплесваха по него. Като си помисля за опашката от ухажори, която бяхме направили... Аз бях май дванайсетия в списъка. Разбрах го покъсно, когато Ети се омъжи за един сульо-пульо. От цялата мераклийска навалица в завода, половината се напихме. Направихме го в лавката, директно през работно време. Директорът узна, но нищо не каза. Човекът разбираше от ергенски чувства. Евала му!

Когато навърших четиридесетака, мамето ми рече:

„Хайде бе, Насе! Всичките ти приятели се изпожениха, а ти се мотаеш! Пък огледай се бе, сине! Толкоз ли няма моми за теб?! Ето го и Светлето, на Попставреви щерката, тпу-у да не му е уроки. Гледай го какво е хубаво! Да откършиш от него. Всичко си има детето. Като се срещнем по улиците, ще се изпребие да ме поздравява. Едва що не му се отрони на устата да попита за тебе. Да, ама го е срам. Те момите ги е срам да питат за мъже. Така ще знаеш. Мъжете питат за моми и им прилича. А ти не питаш за никоя! Може ли така бе, маме?“

Бях глупаво, младо и глупаво. Сопнах се на мамето набързо и то млъкна. Ех, мама му стара. Защо не станеше работата сега, а? Да попита за мен някоя, пък може да е с изкуствено чене или с копеле край полата. Няма-а-а... Сега, когато ми олетя косата и ми пожълтяха и изпопадаха зъбите, вече никоя не се заглежда в мен. Всичко си е до време, хе-е-й!

Та да си дойда на думата. Като навърших четиридесетака реших да се почерпя с една екскурзия в чужбина. Тогава в чужбина се разбираше — Съветския съюз или най-много братска Унгария. Беше евтино да се излезе в чужбина. Две заплати и хоп, готово! Пък ако човек е отракан и разбира, можеше да си донесе някоя и друга съветска стока каквато я нямаше тук по магазините. Най-много се донасяха позлатени сервиси за хранене. Помня, че бяха с едни големи лъжици, които като ги захапеш ти препълваха с чорба цялата уста.

Ех, че временце беше, евтиния!

Та натръгнах се аз да ходя в чужбина. Напълних дисагите (разбирай куфарите) с коняк „Слънчев бряг“, мастика два вида, четири

стека цигари „Златна Арда“ и „Вега“. За папироса „Вега“ руснаците умираха. Даваха по петнайсет рубли за пакет.

Излетяхме със самолет за Москва към средата на септември. Дотогава не се бях качвал на подобно техническо чудо. Гледах отгоре облаците а краката ми от страх се скъсиха, скъсиха та станаха къси като крачетата на комшийския дакел.

До мен седеше едно маце, с руса топирана коса. Топирането на косата при жените си беше мода дълго време. Беше моден и минижупа, тоест късата сексапилна дамска поличка. С една дума мацето бе модно отвсякъде. Май и то не бе пътувало със самолет, защото сините му оченца се бяха опулили като мъниста от страх.

На излитане от летище София, то сграбчи ръката ми и изпъшка. Де бре, де! Добре, че го направи, за да ми даде възможност да се направя на мъж и да скрия издайническия страх. Държахме си ние ръцете, дишахме тежко и от време на време поглеждахме навън за да видим околната обстановка. А тя си бе все една и съща — облаци, облаци и тук-там далечна, разчертана на квадрати и правоъгълници жълто-кафява земя.

Някъде в края на пътуването Калинчето, така се казваше моята спътничка, си дръпна ръката, вероятно свикнала с летенето или от някакъв резонен дамски свян. Бяха минали почти три часа през които и двамата си бяхме разказали един на друг цялото житие битие или както тате обичаше да се изразява „разказахме си и майчиното мляко“.

На летище „Шереметиево“ в летищния автобус се оказахме пак един до друг. Така свикнахме и така си допаднахме с Калинчето, че цялата екскурзия мина за нас като едно малко бижу. Пръскахме се с вода от фонтаните на Петродвореца. Разхождахме се вечер под фенерите на стария Арбат. Пихме чай с руски корабийки в чайните на Краснодар. Опитахме и руския квас с огромните им пирожки на пазара в Новоросийск. Какво да ви кажа, беше много хубаво и много красиво в чужбина. А когато си в компания с индивид от другия пол, става просто незабравимо.

На софийската аерогара, прехвърлящи от една ръка в друга пакетите с покупки, едва успяхме да си лепнем по една целувка, но това си беше логичния завършек на нещата. Какво стана после ли? Да разбира се, стана като при всеки кутсузлия. Адреса и телефона на Калинчето, записани на едно хвърчащо листче, изчезна незнайно къде

заедно с амбалажната хартия от купените чуждоземни стоки. Е, останаха ми за спомен няколко общи снимки. Изпрати ми ги след месец екскурзоводката на Балкантурист. Там можех да се видя щастливо умъдрен до синеокото моме, с една тъпа и идиотска усмивка изписана на брадясалото ми ергенско лице.

От тогава въобще не съм излизал в чужбина което не значи че не съм я гледал по телевизията и по филмите. Има и разлика в ходенето по чужбина. Тя се състои в това, че по-рано се ходеше за удоволствие, а сега за да се изкара за хляба. Годишите на демокрацията бяха златния шанс за някои мои набори да се срещнат очи в очи с чужбина. Та в Испания ли не, та в Италия ли, та в портокаловите градини на Гърция ли? Напоследък някои ходиха дори в Полша за да берат картофи, но не са доволни. Казват, че дори в Либия било по-добре, макар че отдавна е минала модата да се ходи на гурбет в арабска страна.

Ега ти живота! Смя ли да попитам уважаемите мои набори, как се справят в тоя демократичен живот като са народили по едно или две деца? Ами ако ги изхвърлят от работа? Три или четири гърла ги чакат у дома. Мен ме чакат обаче само две, моето и на Лиза, престарялата ми кучка. Аз например, от десетина години насам съм бил пет шест пъти без работа. Тъкмо свикна на безместна храна, на икономия на ток, вода и телефон и хоп. Пак започна, я в частна фирма я в държавна. Казвате да се радвам, че съм на работа? Ами радвам се и какво от това? Нали непрекъснато чакам да ме уволнят. Всеки началник ми го е изтъквал като мотив, допълнение и уточнение за това какво би станало ако... Все това ако! Тая щастлива демокрация си има и своите кофти елементи. Никой не ти гарантира работно място. На никой не му пука, че нямаш какво да ядеш или да пиеш.

Така беше допреди месец. Обаче, ... най-сетне съм пенсионер! Кеф! Какъв кеф само! Гарантирани ми са сто и петдесет лева на месец! Не ставам рано. Не бързам да хвана тролей, да свърша дадена от началник задача или да изприпкам през работно време за да си платя борчовете. Тишина и спокойствие! Отвсякъде! Латино сериали по телевизията — безкрай. Гледам, гледам и тъкмо схвана развивката на нещата, тъкмо пророня някоя и друга сълза за съдбата на главната героиня и давай друг сериал, „Дързост и красота“. Моята комшийка се похвали, че дъщеря и е изучила начално, средно и висше образование

докато се въртял тоя сериал. Нещо повече, сменили били два пъти името на канала който го давал.

Ех, маме-е-е-е! Пенсионер съм! Без инфаркт, без инсулт, без аденом на простатата. Е, имам там някакво си кръвно, диабет в лека форма, дископатия, невропатия, стенокардия, ама кой ли мой сънародник на моята възраст ги няма. Това си върви като десерт към живота на съвременния българин, иска или не иска. Ако не му изнася да иде в Германия или да кажем в Швеция, в страните дето се вихри стария капитализъм. Тук той е едва в началото си, макар че никой не може да уточни какъв вид капитализъм е.

Сега, в тоя момент, само две неща ми куцат. Първото е, че пети месец не могат да ме оправят за да си взема пенсията. Някакви точки там объркали, някакви месеци от стажа... Ами като са ги объркали да ги оправят де, нали? Да ги оправят и да си ми дадат пенсията. Още от сега зная как ще я похарча. Ще си купя палатка и ще ида за риба. На кой язовир ли? Няма значение! На който и да е!

Ще взема с мен и кучката за да гони край язовира патици. Ще я науча да яде и рибни специалитети. Какво ли не е яла досега тая моя кучка докато съм бил без работа, та огризки от ябълки ли, та слънчогледови семки ли, та недоварен кукуруз... Ако знае да говори милата ще ме псува на майка до седмо коляно. Да знае, но не знае. Само това не знае. Лайне чат пат пък като види, че не и обръщам внимание — млъкне.

Второто нещо дето ми куца е, че още съм ерген. Пусто да остане! Не върви та не върви! От няколко дни съм се огледал в сестрата на Ицо, оная дето е терезе в комбината. Голяма ни е възрастовата разлика, но това не пречи. Щом един мъж още си може, давай и не питай!

Та това готино моме от малко е расло пред очите ми. Тичаше по поляната, гонеше кокошките, свиреше с уста като момче. Беше лудо за връзване. Ама порасна и стана маце и половина. Защо ли не се жени, бог знае? Всичко си има, голямо дупе, чисто се облича, скромна прическа. Не е разговорливо обаче. Точно като мен!

Ще ви доверя още и най-важното, старо..., пардон възрастно моме е... Косите му вече сребреят. Гледам го, че всяка сутрин разхожда някакъв бял пудел под терасата ми. Защо там ли? Ами защото ме мързи да орежа и почистя тревата. Расте си тя на воля и от дълго време мястото е заприличало на китна полянка.

Изляза сутрин аз на тая моя широка тераса. Протегна се, разкърша се, поема си дълбоко утринен свеж въздух и хоп — Лиза започва да лае на поразия. Вече зная причината! Пуделът се е напъхал под терасата. Вдигнал е крак и пикае. Как само се усещат тия кучета. Всяко си пази територията.

Свирна на Лиза да млъкне. Тя обаче упорито си демонстрира своя аристократичен нрав и не млъква. Държи се като графиня, на която са нарушили целостта на имота.

Тогава и поставям каишката, заключвам външната врата и я повеждам на изток, в точно обратната посока на тая където движат пудела и стопанката му. Топологичната схема на разходката ни е предварително изчислена. Сестрата на Ицо винаги бърза за работа и трябва да мине по маршрут който неминуемо ще се пресече с нашия. След като препикае половината от самораслите край кооперацията дървета, пуделът и Лиза се срещат фронтално, точно до входа на подлеза. Тогава се случва нещо много очарователно. Белият пудел, който е на възрастта на стар... пардон, възрастен ерген, стопира изненадан и очарован от гледката която предлага моята Лиза. Тя също не е в първа младост и също е на годините на стара... пардон, възрастна мома.

Двете животни, виждал съм ги и друг път, много се харесват. Лиза спира да лае и започва да върти опашка. Това е знак за пудела да започне да я души. Лошото е, че като всяко емоционално животно, обикновено души на неприлични места. Лошото е и друго, че разликата в ръста на двамата е значителна. Моята Лиза е върлинеста, а пудела мете с ушите си земята. Каквито и любовни опити да предприема, все не му се отдава да свърши работата докрай, което разбира се е много комично от човешка гледна точка.

Сестрата на Ицо в такива моменти, вместо да се радва — изпада в гняв. Започва да го ругае, да му свири с уста, да го тегли с каишка. Просто започва да тормози горкото куче. Аз пък, от мъжка деликатност, не смея да прекъсна милата сцена. Така си вървят нещата... Ни в клин, ни в ръкав.

Време е обаче да настъпи някакъв прелом. Щом кучетата са си симпатични, трябва и хората да се опитат да станат такива, нали? Какво ще кажете? Трудно е! Много е трудно една стара... пардон,

възрастна мома и един стар... ммм възрастен ерген да започнат
непринуден и приятелски разговор, макар кучетата им да се харесват.

Все по тоя въпрос мисля от известно време, ама с мислене работа
не става...

2 юли 2009 г.

Враца

МИТО И ИЗВЪНЗЕМНИТЕ

Когато жена му почина, Мито не можеше веднага да прецени как ще протече бъдещия му живот. Тя приготвяше зимнините, тя му готвеше и переше, тя му кърпеше скъсаните чорапи. Беше му много тежко за нея. Уж за него лекарите казваха, че са преброени дните му след прекарания инсулт, а се получи точно обратното, отиде си тя. Шест месеца не бе на себе си от скръб. Децата му отначало го утешаваха, а след това всяко хвана собствения си път в живота. Изпожениха се. Дъщерята замина за Гърция, а синът отиде зет на къща. Така че в един момент той се озова напълно сам в малкия прашен апартамент на високата бетонна кооперация.

Имаше нощи, когато не можеше да заспи. И най-тихите шумове го стряскаха. Заслушваше се в лая на кучешката глутница около стария пазар, в стенанията на вятъра във въжетата за простор, в клаксоните на профучаващите автомобили по магистралата. Никога досега не бе изпитвал така силно раняващата сърцето и душата бездънна тишина на самотата.

Когато безсъницата го изтощи до краен предел, нещо в него се скъса, преобърна и изби на плач. Плачеше непрекъснато, пред съседите, пред личния лекар, пред кварталната магазинерка от магазинчето за хляб. Не се бръснеше, не се миеше, заприлича на скитник и бродяга. Тогава синът му реши, че е крайно време да го полекуват горе, „в борчетата“. Така наричаха на майтап психиатричното отделение, намиращо се в зелената борова горичка в подножието на врачанската планина. Депресията му бе лека и затова не се застоя дълго сред психично болните. Изписаха го със съвет да започне физическа работа за разсейване на вниманието.

Едва беше навършил седемдесет и две години, когато стана най-ревностният лозар сред врачанските пенсионери. На млади години беше лепил плочки в апартамента на Коло Амако. Синовете му го познаваха добре. Като чуха за проблема му, го повикаха и му предложиха да работи на фамилното им лозе. На младите не им се

работеше лозарска работа. Той се съгласи с радост. Беше селски човек, работлив от млад.

Ставаше рано, хващаше „лозарския“ автобус от автогарата и в момента, когато се пукнеше зората, малката остра мотика вече пееше в ръцете му. Всичко, което се родеше от лозето, влачеше вкъщи с две големи кофи.

Веднъж, съвсем случайно, срещна до павилионите на стария пазар баба Зоя. Тая весела и усмихната жена му хареса от пръв поглед. Беше доста по-възрастна от него. От разговора узна, че бабата има неомъжена сестра точно на неговите години. Това беше поводът за Мито да занесе на бабата една кофа със зелен боб.

— За теб и сестра ти — каза. — Пък ще затворите 5–6 буркана и за мен.

Бабата, чиято пенсия едва стигаше за хляба и киселото мляко, се зарадва от сърце.

Развесели се. Позвъни на сестра си и двете се развъртяха да правят зимнина от ненадейно появилата се суровина.

Госпожица Гинче, така се казваше въпросната сестра, почти си бе уредила живота по отношение на мъжете. Беше прибрала един полусляп архитект, изгонен от жена и деца. Хрантутеше го, переше го, миеше му краката, а той, като нямаше какво да прави, непрекъснато ѝ обясняваше колко е проста. Тези обяснения не я обиждаха, защото цял живот си бе мечтала да се омъжи за архитект. Най-последно животът ѝ бе „подхвърлил златния късмет“ и тя се боеше да не го изпусне. Това нейно „златце“, ѝ беше „хванало слабостите и спатиите“. Лежеше по цял ден на разкривения креват, слушаше радио, пърдеше и говореше неспирно как и защо комунизмът бил най-хубавото нещо на света.

Та именно в тоя специален момент баба Зоя ѝ заговори с ентузиазъм и вдъхновение за трудолюбивия вдовец — Мито.

— Мани го тоо!... — отсече от раз госпожица Гинче. — Много е прос! Селяндур, джуруляк и смърди на лук и прѝкиш. Виж му само физиономията, как та гледа като пълтеник. Кво ми го фалиш!

— Ама той живее срещу нас, ма Гино! През час ще си у нас и аз у вас, не разбираш ли? Вече не сме млади, ма сестро. За да дойда и да те видя трябва да мина жп линията, а как се спъвам напоследък...

— Акоо толко убав и толко ти аресва земи си го, ма! Алал да ти е!

— С тоя език ще си ходиш мома, докато те поп поръси!

...

— Така, де! Човеко на мен ми харесва. И е работлив за двама.

— А стига, ма! Стига си ми приказвала за тоо орунгел!

Мина лятото. В една септемврийска вечер на вратата на баба Зоя се позвъни. Тя стана от стола, затътри нозе, отвори входната врата и в полумрака на коридора, защото ключа за стълбищното осветление бе развален, съзря Мито. Той се бе прегърбил с две кофи лозарски домати.

— Нося ги, за да си направите консерви за зимата. И за сестра ти Гинче ще има — това уточнение той направи специално с една широка и добродушна усмивка.

Баба Зоя едва не подскочи от радост. Само напредналата ѝ възраст и старческото благоприличие ѝ попречи да го стори.

— Влизай бе, Мите, влизай!... Тъкмо сестра ми е дошла на гости. Ще се видите, ще се поразговорите. Гинчее... ела, ма! Ела да видиш кой е дошъл!...

Мито събу калните си гумени цървули и плахо пристъпи в малката кухничка.

— Ха, добър вечер! Мито ме викат! — подаде плахо ръка той. Тя трепереше от възмущение и умора. Пълните кофи с домати му бяха взели силите.

— Ангелинка! Много ми е приятно! — старата мома беше намръщила вежди. Пълните ѝ устни се бяха свили в буквата „О“. Двойната брадичка с няколкото прокарали косми потрепваше с възмущение и презрение.

— Сядай, Мите, сядай! Хайде сега, вземи си от сладкото! Ние врачаните, нали знаеш, черпим гостите със сладко. Това е от смокини. Чудесно е! Опитай го! Пийни и студена водица, че иначе ще ти е отрътно.

— М-м-м... идеално е! Моята жена, бог да я прости, правеше хубави сладка. През февруари изядох последния буркан. Няма вече жена... Няма а-а...

Гласът му пресекна. Очите му се напълниха със сълзи.

— Е, ще се намери... Не си толкова стар. За всяка кола си има пътници... — меко и благо занарежда баба Зоя.

— Ръм-м-м — се отрони от гърлото на госпожица Гинче.

Настана неловка пауза. Мито, поради нямане какво да каже или поради кой знае какви чувства, вероятно, за да създаде интерес към себе си, започна да развива интересна теза. Тя мигом фокусира вниманието на двете възрастни сестри.

— Абе, на мен ми спори мотиката, ама си имам и други дарби... Хората ме викат да им търся вода в лозята.

— А! Как го правиш бе, Мите?

— Имам си две пръчки, дълги, от изсъхнал мискет. Като ги хвана и тръгна... И показват! Когато се дигнат нагоре, значи на самото място има вода. Тогава отстъпям назад, докато си се върнат на старото положение. Броя крачите. Те ми определят дълбочината на водния дамар. Що герани съм открил в Шаровитица, край и брой нямат.

— Абе, там е безводна зона. Чула съм, че има само 4–5 извора.

— Има, има... Стига да знаеш къде да търсиш, има...

— Ръм-м-м... — беше реакцията на госпожицата.

— И кой те научи на тоя мурафет? — продължи да пита баба Зоя.

— Може да ми се смеете, ама...

— Кой, че не чух?

— Извънземните!

— Мълчи, не думай!... И кога?...

— Ами бях на десет години момченце. Пасях кравите и изведнъж над главата ми прелетя голяма сребърна чиния. Накъдето и да тръгна, тя все по мене. После се завъртя и кацна край една шипка. Излязоха двама много високи, ама много по-високи от нас, с едни такива големи глави и тесни очи като на китайци. Започнаха нещо да ми говорят, ама аз не ги разбирах. После единият ме хвана за дупето и ме подхвърли на другия. Оня ме пое и ме хвърли обратно. След като си поиграха така, ме сложиха да легна. По-слабият извади нещо и ми го заби в слепоочието. Май ми сложиха в главата някакъв уред, малък, съвсем малък... После си заминаха.

— Леле-е-е... Ама не те ли заболя?...

— Не! Никак не ме заболя. Само временно ми се замая главата. Мисля, че с тоя уред ми говорят, защото от време на време чувам гласове. Казват ми какво да правя и на кого да помагам. Казват ми кой е добър и кой е лош. Ето сега... Вие сте добри хора... В тоя вход има обаче и лоши, много лоши хора. Зная кои са...

— Ръм-м-м... Ръм-ръм...

— Всяка година ме посещават. В края на август. Аз си зная. Усещам, кога ще дойдат, и ги чакам.

Мито говореше увлечено. Погледът му доби оная унесеност, сякаш разказваше интересна приказка на две малки доверчиви деца. Дали си вярваше?... Едва ли! По-скоро искаше да създаде интересно впечатление за себе си. И го създаде по най-ефектния и блестящ начин.

Доматите в кофите червенееха с меки и топли багри. Възрастните жени се бяха умълчали опулени, невярващи и развълнувани. Лъжичката, в потрепващата ръка на гостенина, почукваше леко и звънливо кристалната чинийка с неизяденото смокиново сладко. Някъде навън излая куче. Отвърна му нестроен хоров кучешки лай откъм кофите за смет.

— Ами, аз да тръгвам, че стана късно — засуети се Мито.

— Да, да... Ще те изпратя — надигна се пъргаво баба Зоя.

— Ръм-м-м...

— Пък в събота ще дойда, за да ви помогна в консервирането...

— Ела, Мите, ела... Заповядай!...

— Ръм-м-м...

Той си тръгна. Баба Зоя задържа отворена вратата на апартамента, за да види къде да стъпи. В тъмнината лесно би могъл да се спъне и да падне. Нямаше кой да подмени разваления ключ за стълбищното осветление.

— Како, ма! Не видиш ли, че на тоя му хлопа чивията?!

— Не забравяй, че е загубил жена си... Не му е било леко на човека. Може малко да се е чалнал, ама е работлив за двама. А ти си муулузка. С оня, пръдливия, сте се събрали двама муулузи. Мързи ви, та чак задника ви боли... Не намирай махна, че няма много да живееш на тоя свят. Вземи си работлив и добър човек. На ръце ще те носи. А че заажда, какво пък и ти зааждаш понякога, ама не можеш да се усетиш.

— Ръм-м-м...

В събота всичко вървеше по план. Огънят в двора на госпожица Гинче гореше буйно. В казана с горещата вода къкреха кротко петнайсет буркана с консервирани домати.

Архитектът опипваше бавно сухите клончета и внимателно, за да не се изгори, ги буташе под казана. Той бе отворил беззъбата си уста във върховно удивление, защото Мито, специално за него, разказваше новите си истории и приключения с извънземните.

СЪЛЗА ВЪРХУ РЕСНИЦИ

*На Краси,
с благодарност!*

Беше се вкопчил в скалата така, както отчаяно животно се вкопчва в живота. Наистина, сега беше само едно животно, което се бореше за живота си. Всяко негово сетиво беше напрегнато до краен предел. Страх сковаваше цялото му същество. Не виждаше изход от положението.

Някога, преди много години, когато бе много млад и болен, когато цял екип от лекари се бореха за живота му, бе същото. Беше се отписал от живота, бяха го отписали от живота почти всички, с изключение на младата лекарка от медицинската академия. Тя го спаси.

През онова време, за да излезе от безизходицата, трябваше да изучи древната техника за релаксация. Успя, след нечовешки усилия. Помогна му пак тя, помогнаха му още хора и оживя. За броени месеци се преобрази и стана друг човек, съвсем нов човек. Но беше млад... Беше много млад!...

Сега обаче нещата бяха съвсем различни. Страшната болка в левия прасец го бе направила немощен, висящ на стотина метра височина, залепен за отвесната каменна стена. Кой ли дявол го бе накарал да тръгне?

Схващането на прасеца започна още през студената октомврийска нощ в палатката под страховитата Стена. Знаеше, че такова нещо се случва при прекомерно охлаждане на мускулите. Въпреки всичко на сутринта реши, че ще му се размине.

И защо ли? Целият му живот бе като при хазарт. Недооценяваше нещата около себе, вземаше неразумни решения и бедите идваха една

след друга. Да предизвикаш природата беше едно, но да предизвикваш съдбата и Бог е друго. Той ги предизвика и двете.

Един-единствен осигурителен клин крепеше надеждата му за спасение. Беше точно под лявата му ръка. Стискаше го с пръсти до болка. Другата си ръка бе пъхнал в дълбока цепнатина. Тя бе така здраво стиснала лакътя му, че не можеше да я извади без чужда помощ.

— Калине, държиш ли се?

— ... Да... Държа се... но не остана за какво?

— Дръж се приятел, слизам да ти помогна! Само още десетина минути...

Преди два дни спореха в алпийския клуб къде да катерят през идващата събота. Надделя неговото предложение. Знаеха за страховитата и мрачна слава на южната стена на Вратцата. Цяла плеяда млади алпинисти бяха оставили костите си там. Тя беше нещо като стената Айгер на Балканите. Владо държеше на Мальовица, Момчил на Триград. В края на краищата приеха неговото предложение. При раздялата Хелен се умълча, стана толкоз тъжна, както не я бе виждал никога преди. Погледна го някак отчаяно, сякаш си вземаше сбогом или просто нему се стори така.

То женския поглед кой ли би разбрал? Обичаше го. Знаеше това. Всяка жена, която обича става като тигрица, за да защити щастието и живота на мъжа, когото си е избрала. Изпрати я до дома, прегърна я нежно и я целуна. „Няма страшно, мила. Ще я покорим тая стена!“. Каза ѝ го, но съвсем не бе уверен в думите си. И тя като че ли го разбра.

В петък вечер се изля силен дъжд. Пътят от Добрич до Враца не беше от най-леките. Някъде край Ловеч спускаха гума. Извадиха резервната, но докато я поставят дъждът ги намокри до кости. Във Враца пристигнаха призори. Посрещна ги гъста мъгла. Тоя град май винаги бе тънал в мъгла.

Шофираше Стоян. Беше се така уморил, че едва държеше очите си отворени. Хелен се бе свила на задната седалка като малко, уплашено врабче. Ту задрямваше, ту се стряскаше. Накрая се пресегна, отвори термоса и си наля чаша от почти изстиналото кафе.

— Трябва да дремнем малко — предложи Стоян. — Така или иначе не можем да катерим в това лошо време. Край площада има някакъв стар хотел. Да починем до обяд, а...?

Никой не му отговори. Бяха съгласни. Кой ли би се отказал от почивка след осем часов пътен маратон по изровените български шосета?

Момичето на рецепцията ги посрещна хладно. Имаше места, но защо ли се мъчеше да им пробута скъпия, луксозен апартамент? Настаниха се. В края на октомври времето по тези места бе доста хладно. Завиха се с по едно излиняло одеяло. Друго нямаше. Заспаха тежък, изнурителен сън.

Към два часа след обяд, дъждът спря. Мъглата се вдигна и слънцето ласкаво погали сивите варовикови скали. Този така негостоприемен град се славеше с едни от най-красивите природни гледки в България. Наистина! Величествените скали бяха украсени с багрите на пъстра, многоцветна растителност, каквито само една тиха и мека есен можеше да сътвори. Въздухът бе кристалночист, пречистен от дъжда. От близката борова гора се носеше упойващия аромат на смола и свежест. Някаква тържествена тишина цареше наоколо и навяваше чувството за провинциално спокойствие. От близката черква се дочу камбанен звън. Отговори му камбаната на старата часовникова кула, досами хотела.

Хапнаха набързо и тръгнаха към прохода. Навлязоха в тясна камениста клисура. Шеметно високи скали ограждаха шосето. Долу вляво клокочеше пенлива, бистра рекичка. Мярна се красивата сграда на малък ресторант.

Неочаквано ги настигна цял керван от моторизирани рокери. Бяха се запътили нагоре към планината. Вероятно имаха уговорен рокерски събор на някоя поляна, скрита сред вековните букови гори. Те надуваха възбудено клаксони, надаваха викове, изпреварваха се един друг. Буйната им младост и адреналина напираше от всяка пора на младите им тела. Беше красиво да ги гледаш. Сякаш животът на млада България бликаше от тях.

Ръката, която бе пъхнал в дупката, бе започнала да посинява. Пръстите му изтръпнаха и се вкочаниха. Другата му ръка съвсем

отмаля от стискане на осигурителната халка. Вцепеняващата болка в прасеца не стихваше. Идваше му да вие от болка. Не смееше да го стори. Щеше да уплаши приятеля си. Молеше се той да долази по-скоро до него, поне да му помогне да освободи заклещената ръка. Студена лепкава пот струеше по лицето му, стичаше се по гърба и постепенно го вледеняваше. Едно е да катериш този безумно див камънак през августовска жегата, а друго е през студените дни на октомври. Егати лошият късмет! Сам го бе избрал... като повечето свои неразумни дела.

— Стоян ти спуска дълго въже от горе. Можеш ли да го поемеш?

— Ако освободя лявата ръка, ще остана да се крепя само на оная, дето не мога да извадя. Може да я счупя, така здраво се е заклешила. Опитай да дойдеш към мен, от дясната страна. Само ми помогни да я извадя.

— Три метра ме делят от теб. Обърни се, ще ме видиш... Не мога обаче да намеря опора. Ще ти подхвърля въжето. Отметни глава назад така, че да мине между теб и скалата. Тогава то ще се закачи за лявата ти ръка. Ако успееш да го провреш през халката и го навиеш около себе си, ще ти олекне.

— Хвърляй, но по-бързо, че едва се държа...

— Ето!

— Май успя!

— Хвани го внимателно, с някой от силните си пръсти. Добре! Бавно, не бързай! А сега го проври през халката... Аз съм му хванал края. И да паднеш, все ще успея някак да те задържа. Как чувстваш крака?

— Все така. Схванат е. Клинът ми е летен и не ме пази от студа.

— Ех, Калине... Вършиш ги и ти едни...

— Един път се мре, Момчиле...

— Не говори така... Трябва да се приберем здрави. Хелен ни наблюдава отдолу. Какво ли й е на нея? Обича те... Не я оставяй, Калине! Дръж се!

В събота не валя. Земята и скалите засъхнаха. Алпинистите огледаха отблизо подстъпите към Стената. Бяха осеяни с големи скални блокове. Тук-там синееха цветчета на късната планинска мента.

Стадо кози се катереше по близкия сипей. Козарят ги бе оставил да ходят на воля и те, водейки се от шестото си козе чувство, трасираха свой традиционен, планински маршрут. Две едри овчарски кучета ги следваха плахо и внимателно.

Определиха утрешното място за катерене. Избраха един от най-тежките турове. В класификатора го водеха с шеста категория на трудност. Владо и Хелен опънаха палатките. Стоян и Момчил донесоха вода от близкия извор, след това напалиха малък огън. Трудно откриха сухи съчки, но бутилката с бензин им помогна да разпалят огъня. Изпекоха малко месо за вечеря. Калин включи портативния батериен телевизор. Гледаха новините, чуха прогнозата за времето, а след това легнаха. Трябваше да се наспят добре, защото утрешният им ден щеше да бъде ден на върховно изпитание.

Неделната утрин ги посрещна с шум от автомобили. Някакви тежки автоцистерни, пълни с мляко, се нижеха по тясното асфалтирано шосе. Горе в планината вероятно имаше мандра за сирене и кашкавал. Слънцето проби утринната мъгла и заблестя ярко и обнадеждаващо. Ранобудни птици ята се стрелкаха в небесната синева. Над Стената се рееше сокол мишелов. Там някъде беше неговото царство, недостъпно за човешка ръка и за други неприятели. В рядката борова гора някаква пойна птичка, скрита сред игличини и шишарки, извиваше омайни трели. Пожълтялата трева бе мокра от студената есенна роса.

Стоян се запъти по една странична пътека нагоре, нарамил въжета и алпийски принадлежности. Той щеше да качи билото и да осигури отгоре безопасността на групата. Тук имаше тая възможност и това бе един от редките шансове за оцеляване, в случай на възникване на фатален проблем. Трябваше му един час време за изкачване, а това означаваше да го изчакат.

Най-сетне тръгнаха. Водеше Калин. Опипваше внимателно всяка издатина и цепнатина. От време на време загребваше с ръка от малката торбичка с магнезиев окис и продължаваше нататък. Беше уверен в целта си. Някакво царско спокойствие, като пред тежък изпит, го бе обхванало. Неочаквано в съзнанието му зазвуча една стара и любима песен. Затананика си я тихичко. Представи си, че е тръгнал към Рая. Така му изглеждаше това изкачване. Душата му пееше. Окото му се радваше на есенната планинска красота. Тя беше навсякъде около него, в червенеещите листа на скалните храсталаци, в жужащите насекоми,

лазеци по изгладения камък, в птичето чуруликане на гнездящи в дупките скорци.

От време на време, хвърляше поглед надолу, където сред отвесните скали на прохода се виеше бистрата рекичка. Там стоеше Хелен и го чакаше. Тръпнеше при всяко негово движение. Молеше се да успее, както винаги досега. Познаваше характера му. Когато той настоя за това катерене, тя не пророни и една дума. Знаеше, че е против, но беше готова да направи всичко, което би му доставило удоволствие. Не познаваше друга такава любяща жена.

Беше се замислил. Това трая кратък миг. Разсеян, се хвана за един разклатен камък. Камъкът се откърти и Калин увисна на другата си ръка. Единият му крак беше във въздуха, а другия току-що бе закрепил на една издатина. Алпинистът се стресна. Опита се да потърси опора, но рязкото движение предизвика спазъм в прасеца. Острата сковаваща болка го накара да извика. Такива схващания получаваха гмурците при рязка смяна на температурата на водата. Изходът от положението бе убождане с игла. Тук той нямаше игла, а и да имаше не би могъл да я използва. Стенеше от болка и се виеше като червей на едно място.

— Какво става с теб, приятел? — повика го Момчил.

— Схвана ми се прасецът... Мъча се да се стабилизирам на едно място.

— Не се движи много. Болката минава за десетина минути. Опитай да го масажираш...

— Хванал съм се само с едната ръка. Ако не закрепя и другата, ще падна.

Калин се напегна. С последни усилия успя да пъхне свободната ръка в някакъв вертикален скален процеп. Хелен му крещеше нещо. Може би се мъчеше да го посъветва. Не я чуваше. Цялото му внимание бе обзето от това как да се закрепя и преодолее болката. Козирката над него бе с обратен наклон. Преодоляването ѝ в момента бе невъзможно.

— И ръката си заклеших в една цепнатина — простена Калин.

Свободната му ръка, пъхната в процепа, се оказа блокирана и обездвижена. Теглото на тялото му беше изиграло лоша шега, защото я бе заклешил здраво, точно над лакътя.

— Дръж се, приятелю, идвам!

Момчил запълзя към другаря си бавно и внимателно, защото вече нямаше осигуровка. Минаха десет напрегнати минути. Стоян беше спуснал дълго въже от билото и ги приканваше да се вържат за него. То се люлееше над тях, отскачаше от камъка и отново ги приближаваше. Най-сетне Момчил успя да го хване. Едва три-четири метра го отделяха от Калин. Не можеше да ги премине. Стената бе изгладена като стъкло. Не се виждаха никакви опорни места за закрепване.

— Внимавай, друже! Наклони глава назад, а аз ще хвърля въжето така, че да мине между теб и скалата. Ако те удари по ръката, опитай да го хванеш. Това е единственото спасение. Закрепил съм въжето откъм мен. Действай спокойно и бързичко...

Момчил заметна въжето. То описа плавен кръг и при падането си докосна лявата ръка на пострадалия, която стискаше до изнемога осигурителния клин. Двата му пръста се отвориха инстинктивно и стиснаха въжето. Дотук добре... С мъчителни усилия провря въжето през халката на клина. Успя! Целият трепереше от физическото напрежение. Пое рязко дъх, стисна с болезнено усилие въжето, понадигна се и успя да извади блокираната в процепа ръка.

— Май стана! — викна изтощено. Но...

В този миг нов спазъм сгърчи крака му. Дойде му много. Двете ръце и единият крак вече не го слушаха. Направи последен отчаян опит да се задържи към студената скала. А сетне... сетне се отлепи от нея и полетя надолу като в забавен филмов кадър...

Далече под него се чу писък. Момчил усети рязък удар и някаква непреодолима сила го повлече към пропастта. Падащият бе успял да увие въжето около ръка и тяло, но не бе могъл да стори нищо повече.

Чу се силен и глух тласък. Въжето се опъна до скъсване. С върховни усилия Момчил успя да се удържи. Времето спря за малката алпийска група. Нещо ужасно се бе случило, нещото, което никой алпинист не би желал да изпита.

— Калине-е-е... — крещеше отдолу Хелен.

Отговор не последва. Алпинистът бе замлъкнал.

— Какво става там долу, бе... — включи се и Стоян.

— Калин падна... Аз го държа, но не отговаря. Нещо е станало с него.

— Опитай да го достигнеш, вероятно си е ударил главата...

— Опитвам, хей сега... Ето, достигнах го! В безсъзнание е... Ударил се е зле. По каската му има вдлъбнатина.

— Не се мотай! Спускай го надолу! Аз ще повикам спешна помощ.

На шосето, идващо откъм прохода, се бяха спрели няколко автомобила. Хората гледаха нагоре, разбираха какво е станало, но не можеха да помогнат. Хелен ридаше отчаяно. Беше се хванала инстинктивно за устата, разширила очи, затаила дъх. Нейното предчувствие се бе сбъднало. Защо допусна да се случи? Защо не го спря? „Боже! Спаси го, Боже!“, мълвяха пресъхналите ѝ устни.

Въпреки отчайващата ситуация, свалянето на Калин вървеше успешно. След двайсетина минути Момчил го положи на изсъхналата трева. Междувременно екипът от спешната помощ бе пристигнал. Лекарят опипа внимателно пострадалия след това колебливо заяви:

— Гръбнакът му е невредим. Има счупвания на бедрената кост и едната ръка. При падането е ударил и главата. В шок е, от мозъчното сътресение. Каската го е спасила от сигурна смърт. Ще се оправи! Здравеняк е! Кой ще дойде с него до болницата?

— Идвам! — Хелен се олюля и пристъпи към носилката. Качиха се в линейката заедно с Владо. Тръгнаха.

Наблюдателите, коментиращи оживено събитието, постепенно се разотидоха. Остана само Момчил да събира екипировката. Минавайки край скалата, той неволно съзря на нея малка бяла мраморна плоча, скрита зад прораснал глогов храст. Тя бе закрепена към скалата с два метални клина във формата на красиви еделвайси. Оказа се, че е паметна плоча за загинал алпинист. В горния ѝ край имаше вдълбан надпис, който гласеше: „Пътнико, помни, че ти си тук като сълза върху ресници!“.

Алпинистът въздъхна, вдигна поглед към страховитата и дива Стена... Над нея, огрян от залязващото слънце, се рееше кафяв скален орел. Той изпляскваше за кратко с криле, след това политаше в широки и елегантни кръгове. От време на време изкряскваше своя птичи зов, сякаш искаше да каже: „Тук е моето царство! Отредено е за мен, от векове и за векове...!“

ХРОНИКА НА ЕДИН ОБЪРКАН ДЕН

Мащабност, мащабност, е-е-ей, мащабност! Кольо, виж, баце, какъв е водопад Скакля! Е-е-й! Тече, не тече, тече, не тече... Вчера тече синя вода, а днес червена. Докторът каза, че като потече зелената, ще ме изпише. Ще съм се бил излекувал, само трябва да си пия хапчетата. Кольо, бе! Тъпо копеле! Стига зяпа в тая картина, бе! Виж водопада, тече червена водица... Жена ти ще дойде, бе човек, утре на визитация... Да поиграем на мишки, а? Ти ще си бялата, а аз оранжевата... Ще претичаме покрай сестринската стая и хоп навън! А, та-а-а-м... Ей, кеф! Тревица, цветенца, мушици, мравчици... Много обичам да гоня мравки с клечка кибрит. Хей така, пална я и да-а-а-вай, мравчице. Какво има в тая картина, та все нея гледаш?

— Политика! Виж, та-а-а-м! Пише! Кой ще изберат за министър-председател и кой за президент?...

— И кой?

— За сега още е тайна. Ако ти кажа, ще дойдат да ме арестуват, че разгласявам държавна тайна.

— Я остави тия политики, ами дай да изчезнем за 2–3 часа. Докато спят, ще идем до водопада. Гледай!... Е-е-ей, каква мащабност?! Пешо от трета стая казва, че горе имало кранчета. Врътнеш едно — потече синя вода, врътнеш друго — червена, а като ги врътнеш всичките — става илюминация, всичките цветове на дъгата се мешат. Ей я, иде сестрата! Носи хапчетата... Мирррр-но! Какво се клатиш, бе Цецко, застани мирно, раздават хапчетата!

— Я, момчета... Я да видя как сте? Иване, боли ли те главицата?... Боли? Нищо, ще ти мине. Пийни само това хапченце и ще ти олекне. Ти май си по водопадите. Има в дежурната стая един календар с водопади, ще взема да ви го донеса. Кольо, а ти? Как си днес? Какво показва картината? Кой ще изберат?

— Шшш-ъ-ъ-т! Тихо! Само на теб, сестро, ще кажа... Май ще се борят Сидеров и Доган за финала...

— Е-е-й, махалце-е-е... Цецко! Хайде, моето момче!... Хопп-а-а, само тези две хапченца... И да кротувате! А съм чула, че започнете да играете на мишки, ще викна Коцо санитаря да ви върже за леглата.

— Отиде си проклетницата!... А сега? Кольо, знаеш ли? Напоследък си мисля колко хубаво би било тук на балатума да цъфнат цветя. От онези, хортензиите, с омайната миризма. Ще легна на тях и ще заспя. Ще засънувам красиви, цветни сънища. Там всичко ще е красиво... Няма да има глад. Хората ще се обичат и ще си подаряват венци с цветя. Ще си обуя белия панталон, ще облека бялата копринена риза. Тя ми е от сватбата със Станка... Станчице, миличко... Къде си, моя душице?... За теб ще набера най-големия букет от хортензии. Цялата ни градина беше пълна с тях. Садеше ги, чистеше ги, а като увехнеха — увяхваше и ти. Не можеше да живееш без цветя...

— Политиката, Иване, е сложна работа... Днес Първанов говори на митинг в Панагюрище. За Априлското въстание говори. Гледаше все към небето и нито веднъж не погледна към войничетата и към майките им зад тях. Сидеров ще вземе жезъла, да знаеш!... Натам вървят нещата... Виж и цветовата комбинация в картината, за това говори.

— Цецко, пий си хапчетата бе, човек... Иначе няма да спреш да се клатиш.

— Парите... Парите... Дайте си ми парите, гадове! Не ми вземайте последните парици! Детето ми трябва да учи, трябва му учебници, обувки. Надупчи се със спринцовки, горкото... А имаше само шестици по математика... Гадове! Смърт! Смърт! Смърт за вас! На дърветата да ви обесят! Никакъв съд! Съдията ще ви помилва, защото и на него ще бутнете пари.

— Спокойно, Цецко! Тук няма наркопласъори. Тук е болница. Пий си хапчетата и хич да не ти пука.

— Детето... Детето ми умориха...

— Виж сега... Ще капна няколко капки на балатума... Ще отворя прозореца и в момента, когато чистият въздух струйне, ще покълне първото цвете. Сигурен съм, че ще бъде хортензия. През прозореца ще надникне моята Станка. Ще ми се усмихне и ще каже: „Иване, за мен ли ги насади? Ти знаеш какви цветя обичам. Но какъвто си разсеян, ще забравиш да ги поливаш...“ Ще ги поливам, мило, ще ги поливам. Само постой при мен. Нали ще постоиш, а? Моля те! Постой! Посто-о-о-й!

— Какво става тук, бе? Каква е тая врява? Ама вие да не би да искате да викна Коцо санитаря, да ви облече ония ризи с дългите ръкави?... Докторе! Докторе, елате!... Тия двамата пак ги прихвана...

— Транквилан, десет милиграма, за тоя! Диазепам мускулно за другия!... Хей! На вас говоря!... Това е болница, а не панаир. Не сте лежали в Карлуково, затова нищо не знаете, ама не е късно да ви пратя там на курорт. Цецко, а ти? Още ли ще бесиш? Ами дай да бесим заедно тогава. Аз ще съм първия, който ще беси, а ти ще бъдеш бесения. Съгласен ли си?...

— Гадове е-е!...

— Гледай хората бе, Първанов! Гледай ги в очите!

— Станчице! Станчице, миличко! Виж, виж! Поливам ги, поливам твоите хортензии...

— Я викни Коцо ма, Милке! За всеки по една риза и да лежат до вечеря, докато им мине нервата...

— Коцо-о-о! Бързо! Коцо-о-о!

ВЛАК ПО ТЕРЛИЦИ

Тежка чанта! Какво да се прави, проект! Зам-министърката ми е дала срок. В единайсет трябва да ѝ го занеса в София. Абе, писна ми от тая лудница! Дай, дай, вади си душата... И времето е едно скапано, дъжд, дъжд... Въобще не се кани да спре. Септември! Какво да го правиш? Щом има „р“ в името... Обувките ми пускат вода, краката — мокри, ще мръзна цял ден. На мен по принцип не ми върви...

Ето я гарата! Сега да се лепна на опашката за билети. И билетите ги поскъпиха. Гледай какво е чудо! Мале-е, ще изпусна влака! И кафе не съм пил още. И цигарка... хоп! Трудно ще намеря тая запалка. Къде ли се е забутала по джобовете? Готово! Палнах! Сега ще ми олекне на нервата! Май понамирисва на мухъл това синьо „Виктори“. Всичко развалиха! Дори тая отрова!

И вестник ми се дочете, от тия с новините. Споко! Ще има време за всичко, Ангеле! Ама тая циганка, какво? Ще ме прережда ли? Фучи и се блъска като фурия. И два златни зъба има отпред. Тия цигани все реват за пари, а злато влачат навсякъде, зъби, гривни, гердани...

Няма да я бъде! „Е-е-й, госпожо! Айше ли си, какво ли си? Спазвай си реда! То, ако започнем всички да се пререждаме?... Какво-о-о! На майка ли ме псуваш? И пред толкова народ!...“

Ох, заболя ме глава да се разправам с тая! Неразбрана пасмина! Простотия!

Добре! Много добре! Купих си и билетчето! А сега? Да-а-а! Все скъпи вестници взеха да продават! Жълта преса не ми се чете. Само „Новинар“! Ето това е вестник! Ама и него са го набутали с реклами-и-и... Още двайсет стотинки ли трябва, госпожо? Мо-о-ля! Приятен ден! Ех, колко учтив станах?! Ще вземат да ме наградят за учтиво поведение.

Трябва да са останали стотинки за кафе. И край автомата е навалица! Абе, тия навалици край нямат, да му се не види! Автоматът за кафе пуска едва-едва струйката. Докато ми дойде ред, ще се съмне още веднъж. Хайде де, дърпай се де!... „Хей моме, колко кафета ще

вземаш? Три!? О, Боже! Ама ще изпусна влака, бе душице! Карай по едно, за да има за всички. Гледай какво става! Народът те гледа, хващат го нервите, а ти се пипкаш едва-едва.“

Е-е-й! Откъде се взе пък това врабче? И то се крие от дъжда. Намерило къде, в залата на жп гара. Е, поне може да хвърчи на воля, зала голяма, народ много, лудница. И май е гладно? Пикира все над количката с ядки. Мирише му на печени фъстъци и слънчогледови семки. Тая продавачка не вземе да му хвърли една шепица семчици на горката душица. Така де! Колко му е стомахчето? И с малко се нахранва. Светът е пълен със стиснати хора!...

Говорната уредба им е развалена. Пращи и нищо не се разбира. Влакът за Бойчиновци, влакът за Брусарци, за Мездра, а в колко часа заминава? Ха отгатни, де?! На мен ми е нужен оня, за София. Още го няма, макар перонът да е пълен с хора.

Ох, тоя автомат за кафе ще ме побърка! Станахме трийсет души навалица, повече отколкото на гишето за билети! А вътре едно джудже все ти пожелава приятен ден. Ето и сега! Как не се умори, бе! С женски глас повтаря. Тоя зад мен плюска баничка. Мляска, та се не трае. Чак бузите му ще се пръснат. На българина му дай баничка и все едно, че си му устроил кралски банкет. По-добре да не го гледам, че ще ме помисли за гладен и ще му я дръпна и изям. Ама как да не го гледам, като и на мен ми се прияде? То лошите навици прихващат.

Уф! Най-последно ми дойде редът. Едно дъ-ъ-ълго, дъ-ъ-лгичко кафенце с повече захар. Вече зареди чашката! Ама как го точи само!... Хайде, де! Пускай го по-бързо, де! Уредбата пак пращи неразбрано...

Ама, какво става, бе?! Моят влак бил пристигнал! И се готви да тръгва. Не съм го и чул. Сякаш е доприпкал по терлици.

Пускай кафето по-бързо де, скапан, пипкав автомат! Млъкни бе, джудже! Сега ли намери да ме поздравяваш, когато изпускам влака?!

Хо-о-п, тръгна! Чакай, бе! Чакай, бе, влако! Е-е-ей, влако! Чакай, бе! Смили се, бе! Проект трябва да нося, бе! На зам. министърката! Чакай, бе!

КАРДИОЛОГИЯ

Всичко започна от момента, когато в края на март, на път за кръстника, видях голямата китка мартеници, завързана на най-ниския клон на отрупаната с цвят джанка. Гледката беше толкова мила и толкова красива, че неволно спрях и се загледах в мартениците. Там имаше всякакви, от червено-белите гривни, до метличките на Пижо и Пендо. Най-отдолу висеше едно красиво нашарено, пластмасово петле. То се поклащаше от вятъра, насочило човчица към синьото пролетно небе, сякаш се канеше да изкукурига. Спрях и се загледах със захлас в петлето. Тия дни преживях много неприятни емоции, от заплахата за уволнение до подкани за плащане на космически такси за парното. По принцип съм чувствително и впечатлително момче, така че гледката с красивите мартеници и още по-красивото петле накара сърцето ми да подскочи, да претупа неравномерно и да заблъска със своеволни тласъци в гърдите. Това пък от своя страна стана причина след три дни да се озова в кардиологията на местната болница. Не бях лежал в болница почти трийсет години, така че фактът доведе до допълнителен стрес.

Като се заредиха ония ми ти кошмарни дни и безсънни нощи, стой, та гледай. Бях много симпатичен на медицинската сестра от нашата стая, затова на мен даваше най-много хапчета. Дори когато нещо сгрешеше в разпределението им, пак се обръщаше мило и ми изчуруликваше, „Ангеле, нали двете таблетки Торвакард бяха за теб?“ Гледах умно и отричах безапелационно. Напразно!

Навалицата около мен се заливаше от смях, защото галеникът на стаята винаги е обречен да изтърпява както добри, така и лоши събития. Започнаха да ме поднасят. Шегите се сипеха една след друга. Право да си кажа, не издържах и започнах да изчезвам редовно извън стаята.

Намятах черната шуба директно върху пижамата, обувах кубинките (при постъпването ми в болницата все още валеше сняг) и дръпвах по калната пътека към психото.

Психото, в смисъл нервно-психиатричното отделение, се намираше на стотина метра от болницата, разположено в стара борова гора. Беше краят на март и под боровете бяха нацъфтели сини и бели теменужки. Зеленееше се млада коприва. По дърветата цвърчаха птици. Оказа се, че тая горичка отлично успокояваше нервите. Разхождах се под боровете, вдишвах свежия и влажен въздух, откъсвах някоя и друга теменужка и ми олекваше. Абе, неслучайно, преди време за психото са оформили тоя терен.

Веднъж, воден от човешко любопитство, доближих сградата на това отделение. В ранната утрин една разчорлена пациентка бе излязла на малка тераса, за да пуши. Видя ме и се разкрещя: „Чичко бе, искам секс! Искам секс!“ Стъписах се. Сърцето ми претупа лудо. „Язык за хаповете, дето пия!“ — рекох си. Пък като опънах един бърз ход надолу... Стигнах до кардиологията за нула време.

Грешката ми бе, че се похвалих на „колегите“ от стаята. Обсипаха ме отново с майтапи. Имаше един образ от Вършец. Мине не мине час, пък току ме подкачи за „гаджето“ от психото.

„Дай, казах му, да те заведе да я видиш, пък после говори!“

Върза се, а с него и още двама. Та една ранна сутрин, половин час преди визитация, поведох тайфата към психото. Вървахме с бодра крачка. Бяхме четворка, като за белот. Един го свива сърце, друг го мъчи аритмията, трети изплезил език, едва поема дъх. По едно време им казах: „Вие сте по-откачени от оная, бе! Я се вижте на какво дередже сте!“ Млъкнаха и думица не пророниха. За общ късмет въпросната загоряла любовчийка липсваше от полезрението. Така и не можа да им се усмихне късметът да я зърнат. От този момент майтапите към моята особа спряха. Беше само по отношение на психарката, но иначе за другото — ни най-малко!

Лекуващият лекар на стаята бе едно младо момче с очила и много елегантен външен вид. Дясното му око бе леко притворено, като че ли оглеждаше сливиците на болна кобила. Говореше малко. Използваше предимно мимики и жестове. Не след дълго така силно ни хареса начинът му на говорене, че когато ни питаше „Какво Ви боли?“, отговаряхме ту със свиване на рамене, ту с намигане на едното око, ту с другото. Човек добиваше впечатление, че група глухонеми си говорят, като един от тях предварително обявява темата.

Най-кофти в тая болница бе яденето. Ежедневният порцион си бе мизерен. Сипваха в чинията две лъжици супа за обяд, две лъжици макарони за вечеря и една вафла за закуска. Що се отнася до лекарствата, те вървяха като на конвейер. Пиехме по една шепа, три пъти дневно, а други дори четири. Някой ще възкликне „Егати концлагера!“ Тровят те с личното ти съгласие. За осем дни, както го е планирала здравната система, се превръщаш в зомбиран олигофрен. Така си е, защо да си кривя душата? На третия ден обаче аритмията на сърцето ми спря-а-а! „Край!“ — казах си. Вече съм ОКей!

Събитието ознаменувах с пищна гощавка в близката закусвалня. Ядох до пръсване и знаете ли какво? Пържен боб! Нещото, което обичам от много древни времена. Изплюсках три порции, за да видя дали сърцето ще подрипне поне веднъж. Не подрипна! Ура! Значи, време беше да изчезвам от тая болница, докато не са ме уморили с глад и химикали.

През следващата визитация се усмигнах на „приказливия“ доктор и му заявих, че благодарение на неговите грижи съм вече напълно здрав. Готов съм да се състезаваме с него, ползвайки най-специалните техники за натоварване на сърцето. Обявих и баса. Да бъде бутилка от най-реномираната черна „Каменица“.

Мила усмивка цъфна на лицето му. Нито един пациент досега не бе му правил подобен комплимент. Цялата навалица в стаята разбра, че го четкам с някаква неясна и добре обмислена цел.

Оня отляво ми се ококори и рече: „Абе, ти му бръкна в душата на това докторче. Представи се за най-здравия пич в отделението! Как умееш само да се подмазваш! На тях като има кажат, че са успели с лечението, все едно, че им поникват крилца бе, Ангеле.“

„Който го може, си го може!“ — отсякох безапелационно аз. „Ти като не можеш да свалиш кръвното си с една ракия или мацка, кой ти е виновен?“

Искам да разкажа и за друго едно събитие. Във всяка стая имаше цветен телевизор. Ако на някой му се гледаше филм или новини, пускаше в процепа на една кутия металното левче и ТВ-то светваше с образ и заговаряше със звук. Да, ама никой не пожелаваше да пусне въпросното левче! Всички се оказаха стиснати. Един ден в стаята приеха някакъв разговорлив шофьор, при който тутакси разпознахме симптомите на отчаян футболен запаленко. Още с влизането му

разбрахме, че е важна личност. Държеше се на големо. На всеки три минути разговаряше по джиесема с мацки и началници. Говореше със заповеден тон.

„Що за птица е това?“ — казахме си. „Шофьор с наполеоновско самочувствие!“

Оказа се, че е бил кметският шофьор. И не само това, ами шофирал на шестима кметове от четири партии. Няколко петилетки возил само кметове. Като се сменяла властта, приготвял печеното агне, дамаджаната с вино и хоп, шофьорското място било отново негово. Абе, човекът си е обигран и знае триста и трийсет стратегии и тактики за оцеляване.

Беше интересно да видим реакциите му, когато един от болните ехидно го заговори по интересния факт. Като се разлюти оня ми ти шофьор, като се разфуча и разпсува. Защото разбирате ли, бяха му бръкнали в кутийката с тайните. Никой корумпиран не обича да го мислят за корумпиран и публично да го сочат за такъв.

Понеже стана дума за телевизия, ще допълня, че важният шофьор не жалеше левчета, когато излъчваха футболен мач. Случи се така, че една събота се заредиха куп мачове от някакво футболно първенство. Телевизорът прегря. Запалянкото, от викане и скандиране, вдигна кръвното на двеста. На вечерната визитация зачервената му физиономия не убягна от окото на младото докторче. „Никаква телевизия повече! Разбрахме ли се?“ — каза то и излезе.

Оня образ рипна след него и пусна телевизора. Да-а-а, обаче докторчето имало остър слух. Върна се начаса със сестрата и нареди: „За Цецко незабавно сто милиграма транквилант!“ Речено-сторено! Боцнаха Цецко в дупето и за броени минути дрямката го събори в леглото.

Какво стана после, ли? Ами ТВ-то бе пуснато отново, но с най-тихия звук и то на популярното предаване Сървайвър. Така че левчето на Цецко не отиде на вятъра, а за общото културно — развлекателно благо. Цецко похъркваше блажено на три октави, а на екрана, вълните на тропическия океан се разбиваха с мек шепот в пясъците на златист плаж, осеян с кракове и рапани.

Като за финал клиничната пътека беше успешно изтичана от моя милост в буквалния и преносния смисъл на думата. Докторчето не ме жалеше. Уредът, имитиращ теренна пътека, заработи на максимални

обороти. Образът гледаше компютъра и примигваше с дефектното си око към мен. Чат-пат рипваше да ми измери кръвното...

Накрая капитулира. „Печелиш бирата!“ — каза. — „Само че...“ „Само че какво...?“ — промълвих със справедливо възмущение. „Ще я пиеш десет дена след изписването! Сега ти се забранява! Все още! Това е кардиология бе, пич! Ще ме накажат, а сега работа не се намира!“ „ОКей!“ — възкликнах ликуващо. — „Няма проблем! Важното е, че сте ме излекували и че спечелих облога! А сега мога ли да събера багажа си и да изчезна?“ — пророних плахо. „Мо-о-о-же! Това може, но епикризата ще си получиш другата седмица.“

Бях на седмото небе от радост, а по-горно, както го пишело в Библията, нямало. Оставаше да купя карамфила и шоколадовите бонбони за почерпка на медицинския персонал. Това си беше желязна традиция във всяка днешна българска болница.

Навън валеше дъжд, чудесен мартенски дъжд. Не вярвах, че след осемдневния „концлагер“ съм отново на свобода. Пред магазинчето за цветя беше цяла цветна градина. Вторачих поглед във ваза, пълна с червени карамфили. Избрах си един аленочервен, тук-там напръскан със ситни бели точки карамфил.

„Хей тоя ще ми го вържете с червена панделка!“ — обясних на продавачката. „Прекрасен избор, господине! Имате вкус!“ — откликна кокетно тя.

Взех карамфила и с прибежки пресякох улицата. Тъкмо завивах по стръмната пряка към кардиологията, когато любопитното ми око забеляза една нередност. Белите точки по цветето си бяха обикновена гасена вар. Леле боже! И това ще бъде моя подарък за миловидната сестричка?! Хайде обратно, Ангеле!

„Много се извинявам, госпожице, но... вижте! Това не е бялата, естествена декорация на сорта, ами... вар!“

„Така ли? Я да видим?! Да бе, извинете! Явно букетът е стоял в склада, който скоро боядисаха. Но, нали вие сам си го избрахте, господине?“ „Разбира се, че сам го избрах, но не си бях взел очилата. Вие обаче, с вашите прекрасни очи, чудесно виждате и без очила. Защо не ми обърнахте внимание върху тоя факт? Казано простичко, ме заблудихте.“ — Гласът ми трепереше от възмущение. Лежането в болница ме бе изнервило.

„Няма проблем, господине! Ще го сменя! Ето ви един бял карамфил. По-хубав е от червения, защото ухае чудесно. Това е истински български сорт. Помиришете и ще се убедите...“

Тикнах нос в цветето. Миришеше омайно, както миришеха карамфилите в градинката на баба ми.

„Много ви благодаря!“ — усмигнах се мило на момичето. Поех цветето от ръката ѝ. Припнах обратно към кардиологията. Там сякаш бе паднала бомба. В лекарската стая нямаше никой. С усилие открих една мургава санитарка. Обясних ѝ детайлно, на кого да даде бонбоните и на кого цветето. Тръгнах си с ликуващ поглед. Зад вратите на това умирисано на хлорна вар и урина отделение ме чакаше свободата.

След седмица, когато минах да взема епикризата узнах, че въпросната санитарка направила фал. Била подарила кутията с шоколадови бонбони на сестрата, а карамфила на доктора. Какво ли си е помислил оня намигация, така и не разбрах. Вероятно е било нещо от рода на: „Отървах се от обратната резба!“

Дали го е рекъл или го е помислил, мога само да гадая. Важното в случая бе, че отново бях на свобода и то в навечерието на един от най-хубавите християнски празници — Цветница.

КЛОШАРЯТ И КУЧЕТО

Бяха идеалната комбинация, в смисъл, че между тях имаше пълен синхрон между действие и намерение.

Клошарят откриваше кофата за боклук, сваляше от гърба си малката, добре одялана тояжка, и започваше да рови, сортира и приватизира съдържанието ѝ.

Рошльо пък лягаше някъде наблизко, облизваше пресъхналия си от глад нос и търпеливо чакаше.

В някой щастлив миг към него полетяваше кокалче от пиле, от агне или пък от незнайно какво изядено животно, в зависимост от случая. Улавяше го още във въздуха. Беше доволен и на това, нещо повече, отчиташе го като невероятен късмет, какъвто се пада веднъж на цял месец за бездомен помияр като него.

В големия жилищен комплекс имаше много подобни интересни обекти за изследване и поради това двамата често обикаляха натам.

Клошарят, бивш работник от службите по чистота, беше изпаднал в немилост, тъкмо в навечерието на изборите. Бяха го съкратили от работа и той, без да се двоуми много, нарами брезентовата си торба, останала му от казармата, и тръгна да си търси късмета тъкмо в тия кофи, които доскоро товареше на боклукчийската машина.

От опит знаеше, че предприемчивият човек никога не остава гладен, колкото и дълбока да е икономическата криза в обществото.

За да не прави лошо впечатление на същото това общество, обличаше почти новата работна куртка, дадена му навремето от Цецо — склададжията на БКС. Старите сини дънки пък откри в една препълнена с вар и мазилка боклукчийска кофа. Бяха кални и мръсни. Изпра ги, позакърпи ги и хоп — лепнаха му се, сякаш бяха шити за него.

В една ранна утрин видя някакво куче да опитва катерене по наклонената с липсващо колело кофа. Беше с дълга, жълта козина, разкъсано от нахапване ухо и примаял от глад поглед. Кучето

подскачаше на двата си задни крака с цел проникване в кофата. Драскаше с нокти по ламарината и тъкмо преди да достигне ръба, някаква неведома сила се намесваше и го повличаше обратно. Явно стратегията му не бе добре обмислена, което му носеше и очевидния неуспех.

— Чакай, Рошльо! Чакай, бе приятел... Така не става!... Хей сегичка ще проверим дали има кльопачка, или няма...

Помиарът, навикнал на бой и удари с камък, не разбра съвсем точно за какво му говорят, но подтикван от кучешка интуиция, кихна отривисто, оттегли се настрана и зачака да види какво ще се случи.

Случи се нещо чудесно. Във въздуха излетя вкусно пилешко кокалче, повъртя се за секунди и падна пред него. Изхруска го светкавично, с апетит, на който би завидело всяко домашно куче.

— Това ти е подарък, по случай парламентарните избори. Да видим за мен какво ще се намери...

Находката за него беше слаба, две-три корички плесенясал хляб и чифт скъсани мъжки обувки.

Така двамата станаха приятели, по-точно е да се каже, съдружници.

Месец юни започна, по традиция, с дъждове. Плисне пороен дъжд, чукне градушка и отново пекне топло слънце. Да ти е кеф да скиташ по кофите за смет! Цъфнаха липите, зажужаха пчелите, наляха се плодовете на вишните.

Линко Мафията, започна да монтира втори климатик на лятното си заведение. То все още нямаше име, обаче имаше вид на добре поддържано плажно капанче. Имаше синя козирка на входа, ивица от райграс встрани от пътеката, напоявана с разпръскваща машинка, и накрая — две-три БМВ-та отпред, със софийски номера.

По кварталната улица, чат-пат минаваше цистерната на БКС и миеше ли, миеше дупките и кръпките на стария напукан асфалт. Платени лепачи на всякаква възраст лепяха ли, лепяха предизборните плакати за новите парламентарни избори. Така бяха решили депутатите — изборите да са два, един след друг, може би, за да видят накъде ще задуха вятърът, та натам да заиграят парите. По стените на околните сиви кооперации не остана празно място от предизборни плакати и реклами за бързи ипотечни кредити. Конкуриращите ги шарени вестници на Била и Кауфланд пък пълнеха пощенските кутии,

въргаляха се по коридори и сергии за зеленчук, дори в тоалетните помещения (тоалетната хартия стана скъпа).

Весело е, когато има шарения, нали? Отвлича вниманието от неизплатените заплати, от мизерните пенсии или от модния кич на дрехите — втора употреба.

Клошарят се бе уморил. Бе свалил торбата от рамо и бе приседнал на бордюра, край лятното капанче. Мястото бе стратегическо, в смисъл, че се намираше в съседство с пръскащата вода машинка. Тя вееше приятна, водна хладинка под напичащото слънце.

Синя спретната ограда делеше двата свята — умореният клошар и младоците, пиещи със сламка шейкъри. Тяхното единствено занимание бе пласирането на дрога в славния в близкото минало промишлен град.

Имало контрол върху наркотрафика! Дръжки! Белите фордове на полицията не се вясваха насам. Защо ще си пукат гуми и ще си разбиват скъпите американски коли? Така де! Да шофират по тия дупки, дето и Бойко не може да запълни... Кафетата и кока-колите полицейчетата можеха да изпият и в центъра, дето всичко е изрядно, измито и подредено.

— Хей, смрад! Защо не се омиташ оттук?... — изрева някой от близката маса.

Клошарят се обърна. Едно двайсетгодишно момче се опитваше да му нарежда какво да прави! Нещо го сряза отвътре. Презираше ги. Тази мръсна пяна, изплувала от зеленото блато на демокрацията, винаги го изнервяше. Макар че по същество тя не бе виновна, че е такава. Обстоятелствата я създадоха.

Напсува го тихичко под нос. Оня, обаче, забеляза мърдането на устните му, вдърви се, изцъкли дрогиран поглед и зарева като хванато за клане прасе.

— Хей, сегичка ще ти смажа черепа, смрад със смрад!

Тръгна, олюлявайки се, мина вратичката на градинката и се запъти към клошаря. Очакваше се неравностойно стълкновение, в което не се знаеше кой ще е победителят и кой победеният.

Клошарят се надигна уморено, стисна изгладената тояжка и се загледа мрачно в приближаващия. Въпреки хроничния глад, той все още имаше сила да отблъсне младежа. Носенето на боклукчийските

кофи бяха заздравили ръцете му, гръбнака и краката. Не би се оставил да го малтретират, в никакъв случай.

В този момент една рижава, ръмжаща топка се спусна като стрела към разпенения младок. Свирепо ръмжене и уплашен писък привлече вниманието на скучаещите клиенти в заведението. Рошльо бе захапал прасеца на побойника и ръмжеше настървено. В него той виждаше цялото зло на човешкия род, причинявало му безброй досегашни страдания. От заведението на Линко Мафията наскачаха още няколко дебеловрати младежи. Един извади газов пистолет и гръмна в кучето. Развикаха се.

Двамата приятели трябваше да се оттеглят. Силата не бе на тяхна страна. Клошарят подвикна на Рошльо, прикотка го успокоително и тръгна към магазинчетата на пазара. Кучето не можеше да се успокои. То бе пуснало захапания прасец, но обръщайки се назад, лаеше свирепо по омразния му човек.

Преваляше пладнe. Край една от празните сергии беше спрял стар олющен „опел“. Това бе колата на Милчо. Той редовно идваше тук веднъж седмично. Носеше за продан мед, ракия и яйца. И сега бе наредил на масата няколко малки шишета от минерална вода, пълни с огнената течност, три кори с яйца и 4–5 буркана мед от най-различен калибър. Милчо бе пълен човек. Беше се скрил под козирката на сергията от жарещото слънце и си вееше с парче велпапе, за да се разхлади. Прохладата в юнската жега бе относително нещо. Двама-трима безделници му правеха компания. Бяха взели от павилиона по бутилка евтина бира. Отпиваха на едри глътки и слушаха нескончаемите му лакърдии.

Клошарят се запъти към него. Познаваха се от дълго време. Една среща със стар познат щеше да запълни времето му за почивка.

— Как е бе, наборе? — посрещна го Милчо. — Върви ли бизнеса?

— И това ако е бизнес! Скиторя насам-натам, хей така, без никаква файда. Поне пада по коричка хляб, за мен и помияра. Без работа си е чиста смърт, човече. Хей го, виж! И той, с жълтата муцуна, го е осъзнал и се е лепнал за мен като въшка за депутат. Нали така бе, Рошльо?

Кучето го гледаше разбиращо, клекнало на няколко метра разстояние. Нямаше доверие на другите човеци от компанията и

предвидливо спазваше дистанция.

— А при теб върви ли бизнеса? Гледам, дошъл си чак от монтанско да продаваш яйцата и ракията.

— Яйцата уж вървят, но ракията хич я няма. Медът ми е, както виждаш, фалшификат и само някой балък ще се излъже да купи от него. Скрита безработица е, наборе. Ако не са кокошките да носят и жената да пържи яйцата, това шкембе ще спадне дорде да видиш.

Милчо поглади любовно, с пълна длан, огромния си корем, оригна се шумно и продължи:

— Как мислиш, кой ще спечели изборите, Бат'Бойко или червените боклуци?

— Както винаги, наборе. Ще спечелят парите, а ние ще си ловим въшките и ще ги пържим за ядене. Гледай, що плакат са налепили! Колко мислиш, че струва само една такава цветна хартийка? Ха познай де? А са един до друг и все захилени, зализани, наконтени като за модно ревю.

— По левче, бих казал.

— Нищо подобно! Вчера питах един активист на Лидер. Три лева и осемдесет и пет стотинки е парчето. Те са специални, гланцирани, с вносни печатарски бои. Само хартията им е два лева. Немска хартия е, че комбината в Мизия не работи. Пък се плаща за дизайнер, за печатница, за транспорт, за лепачи... Погледни! Само тук, на пазара, са двайсетина. Умножено по четири... прави осемдесет лева! Е, нещо да кажеш? Това беше надницата на целия мой екип от боклукчии, или социалната помощ на майка ми, дето е инвалид и е на едно място. Не е ли да ги пребиеш, или да им е... мамата? Тоя „Лидер“, знаеш ли чия партия е? Питай и ще ти кажат. На оня, дето е купил топлофикацията и дере кожата на простите хорица. Власт му трябва! За да властва и лапа още повече...

— Прав си, наборе! Хей, много си прав. Ето за тия думи трябва да те почерпя! Я вземи, вземи тия три яйченца, да ги опържиш и се наядеш. Няма много да те нахранят, но за едно ядене стигнат. Без тях няма да ми пропадне бизнеса.

Клошарят бе изненадан. Почерпката му идваше тъкмо навреме. Обикалянето по кофите за смет днес не бе му донесло никаква полза. Двете корички хляб на дъното на торбата едва щяха да му стигнат за вечеря.

Той пое с треперещи ръце яйцата. Беше го страх да не ги изпусне и счупи. Разпредели ги внимателно в двата джоба на престилката.

— Изпържи ги и си хапни като пехливан!

— Да ги изпържа?... Ха, ха! Да ги изпържа! Ти не се чуваш какво говориш. Аз хляб нямам, та олио ли?... Но благодаря! Много ти благодаря!

— Няма защо, наборе! Всеки петък съм тук. Пък минавай да се видим. Следващия път ще псуваме заедно новоизбраните депутати. Нали разбираш, който и да вземе властта, все ще е от паралиите, от мафията. Така е било винаги, няма значение дали е демокрация или социализъм. Такава е съдбата на българина, само че някои още се лъжат и се надяват.

— Остани си със здраве. Ще ида да седна там, на сянка зад магазинчето, че нещо ми се додряма от жегата. Ще почина и ще тръгна пак „по бизнес“, както му казваш.

— Жив и здрав, наборе!

Клошарят повлече уморено нозе към кофите за боклук. Тези бяха на сянка, точно зад рибарското магазинче. Няколко ръждясали сергии бяха скупчени под клоните на див орех. В следобедната мараня те хвърляха рядка сянка. Там бе удобно да се подслони.

До една от кофите се валяха кашони от бакалска стока. Клошарят взе един, разкъса го и си постла на земята, за да седне.

Въздъхна. От кофите се носеше специфичната миризма на гнило и помия. Бе свикнал с тая миризма. Тя му бе ежедневен спътник.

Извади от джоба едното яйце, проби го с клечка и засмука с наслада. Колко отдавна не бе вкусвал пресни яйца...

Рошльо го наблюдаваше със съсредоточено внимание. От време на време, облизваше с език сухия си нос, после се оплезваше с една весела кучешка усмивка. Беше гладен. Разбираше, че човекът се е докопал до нещо вкусно, което нямаше желание да сподели. В един момент той не издържа на изкушението, изпръхтя и лавна, за да привлече вниманието. Успя!

— Хей! Ти да не си яйчар като мен? Сериозно?! Мляскаш и ме гледаш, все едно съм те ограбил. Я да пробваме!...

Клошарят извади второто яйце, чукна го внимателно, разпредели го поравно в двете черупки и го постави на метър пред себе си. Рошльо пристъпи неуверено. Клекна. Погледна човека, след това прилази

малко по-смело. Извади розов език и започна да лочи суровото яйце. Беше много вкусно! Не си спомняше да е ял подобно нещо. Вероятно такава храна ядяха само кучешките крале.

Подарената храна бе неимоверно щастие и за двамата.

— Лапай приятел и помни кога Милчо е черпил за парламентарните избори!

После се унесоха в дрямка. Две мърляви котки се стрелнаха от склада на магазинчето към кофите за смет. На Рошльо не му бе до тях. Иначе не би имал нищо против да ги подгони, просто така, от спортно чувство. Но сега, след това вкусно хапване, нямаше никакво желание да го прави.

Денят вече преваляше. На запад слънцето се спускаше лениво към заник. Време беше да стават. Никой нямаше да ги покани с нова храна. Трябваше сами да си я намерят.

Клошарят тръгна към залеза. Другото сметище се намираше близо до кафеения автомат. Вървеше изтощено. Отляво и отдясно от плакатите се хилеха новите претенденти за власт. Поглеждаше ги пътъом, изплюваше се с отвращение и продължаваше.

Всяко живо същество в тоя живот гонеше своята цел, да управлява, да се забавлява, да оцелява или да умре...

ЦЕКО СИФОНЯ

Някога, преди много години, когато беше още невръстно дете, пътуването с влак му беше любима мечта. В ранна лятна утрин майка му го хващаше за ръчица, качваха се на влака и отиваха на пазар в Криводол. По-големият му брат през това време издояваше кравите и ги извеждаше на паша. Баща му се запиляваше нанякъде с косата, а баба му след като хвърлеше шепа кукуруз на кокошките, започваше да чисти боба за обяд. Това беше основната им храна. Можеше да няма пари, но в дълбоката зелена тенджера винаги имаше апетитно сготвен постен боб. Живееха бедно в тоя забравен и беден край на малката България.

Минаха толкова години... Сега бе на четиридесет и осем и почти нищо в душата му май не бе се променило. Само детските мечти и радости избледняха и ги замени сковаността породена от свирепата и жестока реалност. Бог да прости вуйчо му. След като се уволни от казармата, го поведе със себе си за да му помага в работата. Така постепенно го изучи на водопроводчески занаят, иначе не се знаеше какво би излязло от него. Беше добро и схватливо дете. Трудът го увеличаше. Държеше винаги да изкусури нещата така, че хората да го уважават и търсят. Работеше с мерак. Ръцете му наедриха, загрубяха и се попукаха. Винаги преумореното му тяло стана силно и мускулесто. Ходеше леко прегърбен, сякаш някаква голяма тежест притискаше рамената му. Една силна простуда, хваната по багерите в мините край Челопеч, съсипа кръста му. Тя го изкриви и прегърби още повече. Кривата му походка беше повод за много подигравчи да го обиждат и унижават. Не можеше да ги спре. Казано е, че злото няма край на тоя свят. А той беше добър със всички, независимо как се отнасяха с него.

Щастливият му шанс бе устройването на работа в железниците. Имаше едно свободно място за водопроводчик и Цеко без много въртене и мотане стана „железничар“. Ходеше по кантони и гари. Разваляше стари водопроводни инсталации и правеше нови. Сменяваше водомери и кранове. Даваха му добра заплата. Купи си

нови обувки, модерно яке, нов работен инструмент. Всичко в живота му тръгна като „по мед и масло“, дотогава докато не го докопа една Метковска циганка.

Беше трийсет годишен когато завъртя любов с нея. Наивен и пряк човек, Цеко се поддаде много бързо на циганските лъжи и обещания. Донка, така се казваше въпросната циганка, бързо го прецени що за човек е и мигом го постави под чехъл. В една лятна, неделна утрин на връх Илинден, сключиха брак в старата Метковска църквица. Селският поп ги венча по всички правила на канона. Това обаче не попречи на баща му да го изгони от дома. Циганката отвращаваше родителите му и те го изоставиха по най-безцеремонния и бездушен начин.

Не им потръгна и с квартирите. Сменяха ги една след друга, докато на Донка не и хрумна гениалната мисъл да го придума да изтегли голям банков заем и да купи една не доизградена, нова селска къща. Работата му в железниците бе железния гарант пред банката, че ще успее да върне заема. Да ама не! Размерът на заема бе толкова голям, че запора към заплатата му принуди младоженците да гладуват. Естествено Донка не работеше а се мотаеше по роднини и приятелки. Вечер, когато си дойдеше от работа, Цеко заварваше в полузавършената къща цял катун от Донкини роднини. Бяха много шумни и кресливи. В повечето случаи се стигаше до невъобразими кавги и побои. Това отрезви младоженеца. Тъкмо се канеше да и предложи да отпрати роднините си, когато на Донка и хрумна втората гениална мисъл. Накара го да припише къщата на доведеното си копеле от незнайно кой любовник.

Цеко си беше мека душица. След няколко горещи цигански милувки и една страстна, любовна нощ, той стори непростимата и фатална глупост. Вече не притежаваше никакъв имот а изплащаше огромен заем. Банката така го притисна с лихви и главници, че горкият „железничар“ се принуди да изтегли втори заем, за да погаси първия. Колелото на Фортуна се завъртя шеметно в обратна посока за доверчивия и наивен човек. Третата гениална мисъл на Донка го срази окончателно. Тайно и коварно, хитрата циганка придума някакви свои роднини да и станат свидетели и го „разобличи“ като „изневерник“ и „побойник“. Разбира се, за пред съдията, побоят бе акуратно фалшифициран от Донкин братовчед. Бе реализиран така, че да не я

боли много, а да останат „изобличаващи“ следи. Естествено, че всеки принципен съдия ще разведе без колебание „окаяната“ и „нещастна“ съпруга от „звяра“ и „похотливия“ из неверник.

Решението на делото гласеше, изгонване на Цеко от купения със собствените му пари дом. Нещастникът тоя път реагира бурно. Взе мизерния аванс и тутакси се напи по най-спешен и ефикасен начин в ползващата се с лошо реноме оплюта от мухи кръчма. Грабна с последни сили попадналата му отнейде тояга и се „затича“ с псувни и закани към измамилата го мръсница. Отмъщението разбира се не се състоя. Точно обратното! Цеко бе набит по всички цигански правила от набързо сформирана по роднински критерии мургава банда.

За да не се повтори случая, Донка даде ход на четвъртата си гениална мисъл. Извади си задграничен паспорт и замина за Испания да бере домати. Тоя случай обаче така озлоби Цеко към римския контингент, че с повод и без повод налиташе на всеки изпречил се пред него мургавелник. Налиташе с такова усърдие и настървеност, че когато го зърнеше някой подобен субект, мигом свиваше предвидливо в първата пряка избягвайки нежеланата и главоболна среща. Разбира се, това поведение не му се размина. След няколко тупаника той напусна окончателно Метковец и се пресели на квартира в Брусарци.

Животът му от ден на ден ставаше по-тежък и по-тежък. Заплатата не му стигаше за да погасява заемите. Гладуваше като куче. Ядеше само хляб и лук, разбира се ако ги има. Около него се появи и един нов враг. Местният електротехник го „взе на мезе“ и започна да упражнява лют тормоз върху нещастния човек. Веднъж го повика при охраната на труда, все едно за инструктаж. Там го чакаше една скучаеща, „мръсна“ компания. Електротехникът се присегна към компютъра, натисна някъде с бутона на мишката и в стаята се разнесе страхотния чалга-хит на Краси Радков от „Шоуто на Слави“ — Цеко Сифоня. Бъзикачът започна да подскача около Цеко, щракаше с пръсти, зъбеше се с лигава олигофренска усмивка и подвикваше в тон с актьора, „А-а-а, у-у-у, ъ-ъ-ъ, Цеко Сифоня.“ „Мръсната“ компания се кикотеше неистово, музиката гърмеше.

На Цеко му причерня. Замахна с тежка ръка към електротехника. Оня се наведе, някой подложи крак и нещастникът се плъосна на пода. Разтърваха ги. От тоя момент обаче на Цеко му остана, като добре залепена пощенска марка, тоя смешен и грозен прякор. Навсякъде го

обкичваха с него. Обиждаха го, имитираха походката му, правеха му номера.

Веднъж когато работеше по ремонта на ВиК инсталацията в една административна постройка, ненадейно десният му крак се сгърчи от болка. Електротехникът го бе издебнал и му бе забил в прасеца оголен и под напрежение проводник. Цеко изрева от ужасната болка и падна. Кракът му се бе схванал и не можеше да го мръдне. Електротехникът гузно избяга. Когато го разпитваха, обясни нещата така, че водопроводчикът е работил невнимателно в близост до оголени под напрежение проводници. Свидетели по случая нямаше. Инцидентът бе представен като битова злополука и бе старателно и грижовно покрит. Цеко взе болнични, но кракът му не се оправяше. Казаха му, че от токовия удар е засегнат нерв. Никой не можеше да му помогне. В тоя момент един състрадалец му спомена за някакво целебно кладенче, чиято вода лекувала всички болести. Намирало се край Златица. Вдигна се Цеко и замина с влака за да търси целебния извор. Беше упорит и след много разпитване го най-сетне го откри. Всяка сутрин и вечер топеше крака си в целебната вода. Нощем преспиваше в плевника на един самотен старец-вдовец. Ядеше каквото му дадеше стопанина. Най-сетне, след двуседмично упорито „лечение“ водопроводчикът получи така желаното облекчение.

Върна се на работа, но от токовия удар походката му си остана крива, като походката на Квазимодо на покрива на катедралата Нотр Дам. Имаше вид на ходеща горила с несъразмерно дълги ръце.

Постепенно се заряза. Очите му хлътнаха дълбоко окръжени с тъмни сенки. Зъбите му олетяха. Остана само един, който грозно стърчеше навън дори и при затворена уста. Не се къпеше, не се подстригваше, завъди и въшки. Ставаше с пукването на зората и тръгваше за работа с най-ранния влак. Прибираше се в тъмни зари, защото обратния влак за Брусарци пристигаше час и половина след завършване на работния му ден. Времето му за труд и пътуване стана почти четиринайсет часа. Постепенно отслабна, залиня. Където седнеше там и заспиваше, изтощен от глад и преумора. Някои го съжаляваха. Черпеха го със закуски и кафе. Той приемаше с благодарност дара, изяждаше го с настървение, живваше за кратко и отново задрямваше на някоя пейка или стол.

Стана му невъзможно да упражнява служебните си водопроводчески задължения. Направиха го общ работник. По цял ден се мотаеше около строителните работници. Подаваше им кофите с хоросана, буташе отпадъчните материали към сметището, сглобяваше метални скелета. Понякога го овикваха, защото от изнемощение силите му изневеряваха. Ту ще изпусне лопата, ту ще залитне и ще се блъсне в някой работник. Не му вървеше. Хич не му вървеше...

Един ден в ж.п. управлението назначиха на работа възрастен инженер. Като към всеки нов човек така и към него „старите кокали“ тръгнаха на абордаж. Инженерът се видя в чудо. Служебните му задължения включваха водене отчетност на питейната вода. Беше нов човек и още не познаваше водопроводните мрежи. Дадоха му Цеко Сифоня за „консултант“.

След няколкото разменени думи, инженерът веднага догади що за птица е тоя нещастник. Изслушваше го внимателно, обръщаше се към него с уважение. За Цеко, свикнал на унижения и подигравки, това нормално човешко отношение бе ошашавяща изненада. Изведнъж, с удивление и радост почувства интелигентността и добротата на новия човек. Стана му много симпатичен. Втурна се с енергия и всеотдайност да му обяснява и да му помага. Между тях постепенно се зароди едно искрено и мъжко приятелство.

Инженерът постепенно навлезе в новата за него работа. Много му говореха за Цеко, все лоши неща. Ненормален бил, въшкав бил, не можело да се разчита на него. Абе като желаш да очерниш човека, пусни мръсните си клевети и чакай. Рано или късно номерът става. Да ама не! Тоя път номерът не стана. Причината бе, че инженерът не бе млад. Беше сменил много трудови колективи и умееше да пресее житото от плявата. Никой не можеше да го заблуди. За него Цеко бе един много трудолюбив, много доверчив и нещастен човек. Никой не можеше да промени тая му оценка.

Той знаеше как се печелят приятели. Рано сутрин, когато водопроводчикът се зададеше откъм ж.п. гарата, инженера вече го чакаше пред кафе-автомата. Щом приближеше, той му подаваше чашка с горещата напитка, усмихваше му се и пускаше някаква шегичка като за успешен и хубав работен ден. На обяд го вземаше от строителния обект и двамата се запътваха към димящите кебапчийници край

железопътната гара. Сядаха, хапваха по две-три горещи кебапчета, пийваха по една ледена лимонада и отмаряха.

Наложи се да ходи по сигнали за водопроводни аварии. Инженерът измолваше Цеко от пряката му началничка и го повеждаше по гари и кантони. Оглеждаха инсталациите, проверяваха водомерите, хапваха където сварят и се прибираха. Разбира се черпеше инженера.

Неусетно Цеко бързо заглади косъма. Започна да се бръсне, започна да се мие. Веднъж дори отиде на бръснар. Переше си ризите, гладеше си панталоните. Естествено, всички въшки тотално избягаха от тази хигиенна интервенция.

Електротехникът се опита на няколко пъти да го заяде, но беше набързо срязан от новия му приятел. Всички постепенно го оставиха на мира. Видяха, че той също е човешко същество.

Цеко споделяше най-искрените си чувства и мисли с инженера. Веднъж приятелят му се поболя. Получи жлъчна криза. Цеко тутакси се отзова състрадателно. „Ще те заведа при едно кладенче, край Златица. Лекува всичко!“ — каза му и го потупа внимателно по рамото. Не се стигна обаче до ходене при кладенчето, защото кризата като всички кризи отшумя.

Човек често пъти не знае как се ражда тайнството наречено „приятелството“. Нужна е само кротка и блага дума. Нужна е дума, казана на точното място, в точното време и явлението се случва. Нужни са и две добри и отзивчиви души. Нужна е разбира се и елементарна интелигентност.

В тая малка и бедна България никой не знае колко на брой са нещастните и чеда. В далечния и забравен Северозапад има обаче един екзотичен нещастник. Той става много рано за да отиде на работа. Става за да хване първия влак от Видин за София. Неговият работен ден продължава четиринайсет изнурителни часа. Ходи трмаво с разкривена походка, подобно на Квазимодо от катедралата Нотр Дам. Ръцете му, несъразмерно дълги, се люлеят непохватно около грубото и изтощено тяло. Нещастникът посреща търпеливо влака на гара Брусарци. Качва се в последния вагон и сяда на първата му попаднала седалка. Взира се сънено в прелитация пейзаж, в маранята край далечната Огоста. Без да го желае, тежката умора го превзема и той задрямва. Кондукторите го познават. Това е Цеко Сифоня. Не му искат билет а го оставят да си дреме спокойно.

А когато влакът наближи гара Враца и машинистът надуе локомотивната сирена, въпросният индивид отваря с усилие едното си око, след туй другото. Въздъхва дълбоко с изтощена и мъчителна въздишка, после става и клатейки се смешно, тръгва ведно с навалищата към изхода на пътничкия вагон. Все още пустата железопътна гара го посреща с розов лик изваян от изгряващото слънце.

Ето го! Идва новият му, пълен с непредвидими събития, тежък и изнурителен работен ден.

ПЪТЕН ИНЦИДЕНТ

— Подай ми скалпела! Хей това е, готово! Тоя пич вече няма да гони кучките и да хапе дечицата. Хайде сега, сложи му каишката! От ония оранжевите, за да го различават отдалеч. Кой номер е? Да го запиша в тетрадката...

— Я-а-а, за всеки скучай да му клъцна дясното ухо. Каишката може да падне, но като го видят белязан по ухото, ще знаят, че е кастриран. Вече се събужда, хубавец... Как гадно мирише тоя химикал за обезпаразитяване... Да го мацна и с малко йод, че може да се инфектира раната.

— Хоп, готово! Давай следващия! Колко минахме досега, трийсет и четири? Добре е! Вървим по план! Кметът си знае работата. Много помяри се навъдиха напоследък!

Когато бръснарят Пеци получи инсулт, мигом се отчая. Знаеше, че тая болест не се лекува и вкарва бързо в гроба. Полежа за кратко в болницата, колкото „да изтича“ предвидената от здравната каса клинична пътека, и се прибра у дома. Жена му си беше заминала преди три години от рак. Инсултът беше лек, но въпреки това лявата половина на тялото не го слушаше. Говорът му също беше малко неразбран. Синът му не го остави. Грижеше се за него, носеше му храна, купуваше лекарства, а по-късно го водеше и на рехабилитационни процедури във физиотерапията на втора поликлиника.

Нищо обаче не бе както преди. Трябваше да се прости с любимата биричка, със салама „кучешка радост“ и с жизнерадостната приятелска компания от Стария пазар. Бръснарничката му, сглобена от няколко тенекии, запустя. Постепенно осъзна, че повече няма да може да упражнява бръснарския занаят. Помоли един приятел да напише на компютър окуражаваща табела с надпис: „Болнични съм!“. След това табелата бе сменена с друга: „Продава се за 1000 лв.“

Понеже никой не прояви интерес към частния му имот, цифрата бе сменена на 800. След някой и друг ден цената падна на 700, а накрая на 500 лв. Ефектът от тази промяна в цифрите си остана нулев. Кой ли би купил мизерната му съборетина, дори за 2 лева?

Зимния сезон изкара горе-долу добре. Като пукна пролетта, си каза: „Трябва да сменя начина на живот!“ Та нали все това му повтаряше личният лекар — да се движи, да се движи и пак да се движи, ако иска да е жив. Тези думи така му се бяха набили в съзнанието, че след задължителните шест месеца покой грабна бастуна, обу спортния анцуг, нахлупи бейзболната шапка, която му бе подарил синът, и тръгна да пътешества по улиците на областния град.

Ако някой му бе казал преди година, че ще изтропа толкоз километри на ден, би му се присмял. Сега обаче нещата бяха други. Ставаше рано, преди пукване на зората. Избираше си начален маршрут. Отначало по-къс, а после по-дълъг. От улица „Околчица“ тръгваше по „Дико Илиев“, заобикаляше началното училище и след два завоя достигаше железопътната линия.

Преминаването на шосейната магистрала му бе проблем, но в тоя ранен час автомобилното движение бе слабо. След това продължаваше по улиците „Батак“ и „Цар Асен“, докато стигнеше до старото зеленчуково пазарище. То вече носеше новото име площад „Руски“.

Тук, в малкия парк, Пеци сядаше на една пейка в близост до чешмата и почиваше. Пийваше няколко глътки вода, хапваше скромнен сандвич и тръгваше обратно. Тази разходка правеше 4–5 пъти на ден. Беше чул за „алеята на парализираните“. Там се разхождаха хора, сполетени от неговата болест. Алеята започваше от железопътната гара и водеше към центъра на града. Пеци нарочно не отиде там. Боеше се, че ще го видят приятели и ще започнат да го съжаляват, а това най-малко желяеше.

Накрая, вследствие продължителните разходки така закали мускулите на краката си, че не можеше да се познае. Въпреки всичко сковаността и несигурността на движението си остана.

През един късен летен следобед към пейката, където седеше, се приближиха трима млади цигани. Те му се закривиха, заплезиха, а най-накрая му се нахвърлиха. Наоколо нямаше никой, който да го защити. Пребъркаха му джобовете, обраха му малкото пари, които имаше, удариха му няколко плесника и избягаха. Беше беззащитен. Не можеше

да се отбранява. Тези побойници обитаваха пустеещата къщица на покойната баба Вана Цикова. Тя беше починала преди година и ромите, без никого да питат, се самонастаниха в запуснатия дом с цялото си циганско домочадие. Не след дълго махалата пропищя от мародерствата им.

При цялото му отчаяние от болестта за бръснаря дойде и тая нова угроза. Циганите го бяха запомнили и нямаше шанс да се промъкне незабелязано покрай къщата им. Какво ли трябваше да стори? Къде трябваше да иде, за да се отърве от тях? Обхвана го смут и тревога. Занизаха се мъчителни дни и нощи на страх и отчаяние. Разходките му се ограничиха само около махалата, в която живееше. Тя обаче бе малка и я обхождаше за има-няма половин час.

Идеята дойде съвсем неочаквано. В една ранна утрин до Пеци се приближи едро тъмнокафяво куче. То имаше страховит вид, защото бе някакъв мелез между немска овчарка и каракачанка. Кучето се оказа повече от добродушно. Гледаше го с кротки кафяви очи, облизваше с пресъхнал език върха на носа си, сякаш искаше да му каже: „Не ме пъди! И аз съм самотен и гладен като теб.“ Жълта пластмасова каишка опасваше врата му. На нея личеше изписан някакъв трицифрен номер. Дясното ухо на кучето беше отрязано наполовина.

След кратко колебание бръснарят се престраши. Заговори ласкаво на животното, погали го зад ушите и едрият пес радостно завъртя опашка. Беше толкова кротък и хрисим, че човек не можеше да повярва, въпреки страховития му вид.

— Хайде да станем приятели! Как ти е името?

Понеже не получи отговор, Пеци продължи като в скоропоговорка.

— Щом не казваш нищо, значи трябва да те кръстим... Виждам, че си бездомник и нямаш стопанин. Премалял си от глад... Ами тогава... да те нахраним... Я да видим дали ще ти хареса част от сандвича ми? Дръж! Дръж, Очко!

Той подхвърли парче от сандвича и мигом бе удивен от ловкостта, с която песът го хвана още във въздуха. Така вкусният сандвич беше изяден съвместно. Резултатът от тази почерпка бе такъв, че Очко последва Пеци и вече не се отдели от него. Човекът получи така желаната сигурност, а кучето надеждата за бъдещо вкусно ядене, което разбира се бе за предпочитане пред глада. Болният бръснар

запозна своя придружител с всекидневния си маршрут, както и с всичките негови особености. Очко с радост прие тези разнообразни разходки. Постепенно откри с удивление предимството да имаш благодетел.

След три дни към малката компания се присъедини още един член. Той бе с черна козина, черни като въглен очи и бели чорапки на предните лапи. Беше кръстен Бочко. Интересното бе, че двете кучета нямаха нищо против да съжителстват заедно с човека. Отначало, като за „добре дошъл“, те се помиришаха едно друго, за да се опознаят, сетне всичко тръгна като по мед и масло.

Чувството за сигурност завладя с неописуема сила Пеци. Вече спокойно минаваше край старата къщурка на Вана Цикова. Оглеждаше за присъствието на нахалните цигани, но тях ги нямаше. Вероятно го бяха видели с новата компания и не смееха да се приближат. Известно е, че помиярите ненавиждат цигани. Кое ги дразнеше, миризмата ли, злобата или други някакви белези? Това си беше факт.

След още една седмица трето куче се присламчи към компанията. То бе с къса светлокафява козина, доста едро. Тутаки му бе дадено името Мъри. Непрекъснато се прозяваше и облизваше като някакъв мързелив гладник. Не беше от нахалните. Ако нещо останеше от подхвърлените къшеи хляб, то нямаше нищо против да ги изяде, но иначе нямаше стръв за борба и надпревара. И трите кучета бяха едри, добродушни, с жълти каишки на вратовете и с клъцнати десни уши. Те не лаеха, движеха се бавно в синхронна крачка с инвалида. Изчакваха го да мине. След това, ако той се спреше на място, лягаха и спокойно го изчакваха да ги наближи. Никой не ги видя да се сдавят, да се затичат, да се хвърлят по човек. Бяха кротки и безобидни като евнуси в харем.

Понеже изхранването на кучешката навалица започна да става проблем за бръснаря, той се разтърси по мазета и тавани и се сдоби с една стара платнена торбичка от противогаз. Преметна я през рамо и при първия удобен случай започна да я пълни с всякакъв вид храна за приятелите си. Виждаха го да рови в кофите за боклук около Стария пазар, да събира изхвърлени корички хляб и кокалчета от пиле. Беше се превърнал в съвременен Плюшкин, само и само да привлече кучетата около себе си. Вече не можеше да си представи бъдещия живот на инвалид без тези едри и кротки приятели на човека.

В края на юни броят на членовете в кучешкия екип се оформи на цифрата пет. Последният пришълец беше един млад и енергичен мъжкар, някакъв случаен потомък на пинчер и болонка. Той все още не бе минал под ножа на кастрацията и това му личеше от пръв поглед. За кратко време се наложи като неформален лидер на компанията. Лупи, както спонтанно го нарече Пеци, лаеше с повод и без повод. Спускаше се да хапе всеки, който не му харесаше. Беше нервен и избухлив. Абе, с една дума, бе куче с безценните качества на пазач.

Беше наистина много впечатляващо да се види как Пеци, накуцвайки с тояжка в ръка, придружен от Очко, Бочко, Мъри, Чоки и Лупи, се носи плавно по улиците около Стария пазар, подобно на Колумбовия ветроход „Санта Мария“ по нежно зелените води на Атлантическия океан.

В една ранна утрин Чоки внезапно окуця. Предната му лява лапа се сви някак странно навътре. С мъчителни подскоци, клатейки се като неуравновесен кантар, той едва успяваше да догони компанията. Скимтеше болезнено, спираше се внезапно, а сетне с кратък лай продължаваше. Никой не разбра от какво дойде тая негова контузия. Най-вероятно някой от циганите го бе издебнал и го бе ударил или пък бе случайно стъпил на остър предмет и бе наранил лапа.

Скоро след това с тая екзотична менажерия се случи интересно събитие. С цялата си величественост бяха тръгнали да преминават автомобилната магистрала за Видин. Бръснарят вървеше отпред, бавно и с мъка премествайки парализирания си крак. Понякога му се налагаше да спре и да изчака минаващите коли.

Откъм железопътната гара се бе задала внушителна редица от черни луксозни автомобили. Беше някаква делегация, водена от кмета на града. Целта ѝ бе посещение на новата италианска фабрика, чието откриване предстоеше и не можеше да мине без присъствието на местния градоначалник.

Пеци се засуети точно на средата на пътя. Спря, взе да рови мудно във вещевата си торба. Кучешката компания, по неговия пример, също спря точно на средата на магистралата. Очко полегна на единия си хълбок. Бочко усърдно се зачеса по белязаното ухо. Мъри пък в тоя момент понечи да помирише задните части на Чоки. Контузеният пес го бе заболяла силно болната лапа. Той се помая за секунди, след това клекна на задни лапи. Единствен Лупи остана нащрек, за да следи

пътната обстановка. Всъщност автомобилният поток в момента бе воден от луксозната лимузина на кмета. Кавалкадата от автомобили беше спряла и чакаше кучетата и инвалидът да преминат и освободят пътя. Това обаче не ставаше. Дори не се виждаше как би могло в скоро време да стане.

Шофьорът на кметския автомобил отвори вратата, подсвирна на Пеци и му махна с ръка да премине бързо. Бръснарят обаче не бързаше. Как ли може да бърза застигнат от инсулта човек? Кучетата около него също не бързаха.

Свиренето и виковете обаче не се харесаха на Лупи. От край време той мразеше шофьорското съсловие. Внезапно, подгонен от нервен пристъп, песът подскочи нервно на едно място и с неистов лай се хвърли към натрапника. Преди оня да има възможност да реагира, ядосаното куче го захапа за крачола. Ръмжеше ядовито и не пускаше. Това нажежи докрай обстановката. Кметът извади служебния си джиесем и набра един номер.

— Йончев, как стои въпросът с кастрацията на бездомните кучета?

— Ами върви, господин кмете, върви...

— Заедно с кастрацията да не би да им режат и ушите, а?

— Пенчев май се увлича в хирургически забежки, господин кмете...

— Тоя Пенчев да спре с тия своеволия! След обяд мини към мен да ми докладваш за всичко по тая дейност! Но с цифри и факти! Ясно ли е? С цифри и факти!

— Слушам господин кмете!

— Пешоо, я надуй клаксона, че да се разбяга тая пасмина...

Шофьорът бе успял да се отърве от Лупи. Бе влязъл в колата и страхливо гледаше към нападателя. Той натисна бутона на клаксона и дълго продължително свирене огласи магистралата. Другите автомобили също се притекоха на помощ с техните клаксони.

Кучешката навалица обаче въобще не реагира на автомобилния вой. Те гледаха спокойно своя водач и чакаха неговите действия и инструкции. Лупи се късаше от лай. Беше вече открил друг обект на яда си. Хапеше автомобилната гума на кметския автомобил и ръмжеше задавено. В един момент спря, изплезил победоносно розов език,

повдигна десния си заден крак и тънката струя урина нахално изписа мокра фигурка на идеално излъсканата броня на автомобила.

5 август 2009 г.
Враца

ПАУНА

Една от най-оригиналните личности която съм виждал през живота си бе Бат' Саво Пауна. При обръщението си към него постепенно свикнах с това „Бат“, подобно на обръщението на по-голямата част от българския народ към настоящия премиер. Просто то само си дойде на езика.

Индивидът за който става дума беше стар, пенсиониран железничар, стар ерген, доста откачен, много жизнен и любвеобилен към жените. Ако се обърне внимание на последния факт, човек би си казал: „Ето още един сексуален маниак!“.

Не-е-е, би било голяма грешка да се прави такова прибързано заключение. Бат' Саво си бе, казано по народному, просто откачен. Дали беше медицински освидетелствуван за това състояние, трудно бе да се каже. Подобни безобидни, психично-проблемни личности медицинските институции по правило пропускаха да картотекират.

Ако се загледаш в една тълпа, в която Пауна случайно бе избрал да се мотае, трудно би го различил. Винаги беше гладко избръснат, с една тънка линия раджкапуровски мустачки над горната устна. Обличаше се спретнато, с най-новите си дрехи, подбрани с вкус от магазин за дрехи втора употреба. Имаше две запомнящи се бенки на лицето, едната над лявата вежда, а другата в долната част на бузата. Погледът му, воднисто — зелен, непрекъснато обхождаше околната среда, блуждаеше неспокойно и безцелно. Беше на възраст около седемдесетте. Живееше сам, под наем, на втория етаж в стара порутена постройка близо до железопътната гарата. Вътре, в единствената обитавана стая, винаги цареше невероятен хаос.

Пауна често ходеше по боклукчийските кофи и събираще каквото му попадне. Влачеше и го и трупаше на куп в средата на стаята. Спеше на някакво легло без крака, полегнало директно на неизмазания пръстен под. Около него винаги имаше дузина котки, непрекъснато прескачащи се една друга и стрелкащи се насам-натам. Всяка от тях си

имаше име и йерархия съответстваща на степента на внимание която и отделяше стопанина.

Вътре, в прословутата му квартира, цареше интимен полумрак. Мъждивата, оплюта от мухи лампа светеше денонощно, защото малкото прашно прозорче не позволяваше да влиза дневна светлина. Разнасяше се сладникавата миризма на немито, на евтин бръснарски одеколон и на миши изпражнения.

Бат' Саво беше много подозрителна и скандализираща личност. Непрекъснато говореше, че съседа му пуска силно музиката, че му краде тока, че инкасатора му надписва изразходената вода, че някой го следи за да му открадне парите. Обичаше да пише дълги и емоционални писма до президента, до председателя на народното събрание, до депутати. Как намираше адресите им, сам си знаеше. Пишеше за проблеми които му се стореха значими, за получена обида, за паричния недоимък, за малката си железничарска пенсия. Всъщност пенсията редовно я разхвърляше по хитри млади циганки, които безпроблемно намираше около гарата и които не се поколебаваха за десетина лева да задоволят половия му нагон.

Ще кажете, какъв полов нагон има у един 70-годишен мъж? Работата бе там, че тоя мъж обръщаше специално внимание на своето здраве. Сутрин, след ставане от сън, правеше половинчасова физкултура. След туй изпиваше чаша билков чай, изяждаше някакъв суров плод и тръгваше на разходка. Не пиеше алкохол, най-много една бира, но само ако някой го почерпи.

Беше слаб и невероятно жизнен. Където и да тръгнеш из Мездра винаги ще го срещнеш. Току се обърнеш и той цъфва пред теб, подобно на птицата — феникс. Имаше безброй познати. Спираше се, заговаряше ги на дежурни и актуални теми и продължаваше. Не можеше да го видиш да се застои на едно място повече от пет минути.

Любимият му обект за посещение и разходка бе пазара. Всеки четвъртък, рано-рано обикаляше сергиите с евтин зеленчук, бирарията и масичките с крадената стока на своите роднини. Казвам роднини, имайки предвид мургавата част от българското население. Те наистина бяха негови роднини, защото колкото и да избелваше лицето си, той бе от циганско потекло и с цигански манталитет.

Ще питате какво общо имам с подобна личност? Ами съвсем служебни отношения. Бат Саво потребяваше вода и тая вода трябваше

да се инкасира и начислява за плащане. Та моя милост веднъж в месеца надзърташе и описваше показанията на жилищния му водомер. Всъщност началното ни запознанство стана не заради водомера а от една замислена от началството кампания за приобщаване на квартирантите на жп поделението към чешката електро-разпределителна компания, която щастливо властваше по българските земи.

Бат' Саво като повечето квартиранти трябваше да посети поделението на компанията и да внесе една символична сума пари за проучване и за прикачване към новото електрозахранване.

Опитах се да му обясня ситуацията, но срещнах порой и водопад от слюнки на бяс. Човекът при никакви положения не желаше да ме изслуша. Устата му се запени, очите се изцъклиха и за нула време моя милост се видя в душевен смут. Самият факт, че трябваше да внесе сумата го бе хвърлил в нервна криза.

Предвидливо му поднесох един бял лист за да напише възраженията си и той писа, писа, та чак се забрави. От всичко което написа узнах, че съм най-мръсната мафия, че подлежа на затвор, че след два дена ще бъда незабавно уволнен от президента на републиката.

Кучето което бе вързано на няколко метра от нас се давеше от лай. Вероятно и то имаше психични проблеми като стопанина си.

Няколко часа по-късно разказвайки случката на колегите си бях посъветван следващия път да си туря каска на главата. С това историята не свърши. На следващата утрин Пауна ми дойде във Враца на едно скандално рандеву. Пет колеги под брой трябваше да го изслушаме внимателно, а след това да му дадем един валидол за охлаждане на ентусиазма. Не можехме да поемем риска да получи инфаркт в служебното ни помещение.

Забележителна памет имаше тоя човек. Видеше ли ме из Мездра, спираше и започваше гневно да скандира. Хората спираха и ни заглеждаха, усмихваха се, а аз бързичко отминавах. Чувствах се като някой обществен престъпник, извършил най-страшното престъпление. Поне за такъв ме обвиняваха.

Понеже службата си е служба, а и аз си бях упорито момче, то срещите с тая забележителна личност по неволя трябваше да продължат. Веднъж месечно почуквах на външната му врата. Той

надничаше от прашното прозорче на втория етаж и слизаше да ми отвори с неподражаеми словоизлияния. Най-сетне разбра, че няма отърване от мен и смени тона, поомекна, замлъкна и послушно изпълняваше онова което му кажех.

След всяко отчитане на водомера започваше да се пазари. Трябва да съм му намалял водата, защото е социално слаб, да отложи отчитането за другата седмица и какво ли още не. Молбите му идваха и си отиваха като пролетни птиченца, а аз си мерех водомера и си му пишех реалния воден разход.

Моето обръщение към него обаче стана много внимателно и любезно. Това приятелско „бат“ му легна на сърцето. Разбрах го след като започна да ми намига и потупва по рамото. Явно му харесваше. Опитваше се да ме нарича интимно „началник“, но разбирате, че подобно обръщение не би ми повлияло ни най-малко.

Постепенно Пауна се отпусна, стана „по-нормален“, поне външно. Иначе отвътре кой ли знаеше какви луди мисли и чувства бушуваха. Понеже при всяка наша среща бърбеше непрекъснато, то схванах и човешките му слабости. Една от най-съществените бяха жените. Разправяше непрекъснато любовните си приключения със съвсем млади циганки.

Като стана въпрос за циганки, беше ми направило впечатление присъствието на една доста възрастна циганска госпожа, пълна и гърдеста с множество метални зъби в устата. При моите посещения, тя седеше на ниското легло, мълчалива и усмихната. Не говореше, а само се усмихваше. Моята подозрителна забележка към него бе посрещната с безцеремонния му отговор. „Братовчедката“, така я наричаше, му дошла на гости от Варна. Колко ли му беше братовчедка, сам той си знаеше. Въпреки роднинските им отношения, възрастната пълна жена имаше вид на поредната гостенка в разбъркания му дом.

Беше обикновен делничен ден. Имах някаква служебна работа в Мездра. Хванах пътническия влак в девет и пет. Пътуването между двата близки града траеше към двайсетина минути, време достатъчно за да се прочете вестник, да се реши едно sudoku или да се срещнеш и разговориш с познат.

Седях в един от вагоните които на шега наричахме „хамбарите“, защото нямаше купета а само ниши в общо помещение. Избрах си едно свободно място до прозореца. В отсрещната ниша седяха някакви

студенти и шумно разговаряха и се смееха. Единият въртеше в ръцете си касетофон. Другият се опитваше да хване някакви акорди на акустична китара. Те така и не му се отдаваха, защото спираше и започваше отначало.

Неочаквано някой ме потупа по рамото.

— Случайно да си ме търсил?

Беше Пауна. Ухилената му физиономия се мъдреше точно пред лицето ми.

— Къде си ходил, бе Бат' Саво? — казах колкото да започне разговора.

— Нали може? — попита той и се намести на седалката срещу мен без да дочака отговора.

— Може! — промърморих с очакване да започне дългата му тирада от думи.

И тя започна по стария и познат ми начин.

— Много съм уморен бе началник!

— ?

— Прибирам се от Варна.

— ?

— Едно гадже, четиридесет годишно, забременя от мен та трябваше да го водя за аборт при доктор. Обра ме, лекето! Останах без пари.

— До тук ли я докарахме...?

— Изненада ме, бе началник!

— Нали сега работата е свършена, какво повече те вълнува...

— Да свършена е ама останах без пари.

— Като си палав какво друго очакваш?

— Все за жени си мисля, бе началник! Ето го и онова студентче отсреща, ух на дядото-о-о...

— Така както я караш можеш да си изкараш някъде и за бой...

— Няма, няма... Знам как да говоря...

— Абе знаеш, ама... Чудя ти се как се справяш на тая възраст. Нали беше към 70-те?

— Седемдесет и четири!

— И как се оправяш тогава с жените?

— Аз, началник съм билкар, а има билчици дето поддържат човек и за оная работа.

— Моят дядо, бог да го прости, беше билкар. „Хайде Саве!“ — ще рече. Хващаше ме за ръчица и ме водеше по гори и поля. Показваше ми всяка билка, обясняваше ми какво цери, как се вари и пие. От него съм научил треволяците. Набрал съм от всичко и за склероза, за кръвно и за потентност. Имам една като я сваря и дам на жена, тя пощрълква. Гледам и на ръка. Като те пипна и познавам от какво страдаш. Я дай да видя! Дай си лакътя!

Хвана ме тоя образ за лакътя, натисна някъде и пита:

— Е, как е?

— Какво как е?

— Усещаш ли ток в лакътя?

— Не... А трябва ли?

— Така-а-а! Сега ръката ти трябва да отскача, а твоята неща... Нещо не е добре... Я чакай пак... Не отскача!... Абе началник, нещо в теб е наопъки, бе!

— Щом ти го казваш...

— Въпреки всичко знаеш ли какво ще направиш? Ще стриеш листа от суха коприва, ще добавиш сушени корени от камшик, цвят от подъбиче, цвят от бял трън. Ще ги вариш 30 минути и ще пиеш отварата като вода.

— И какво? Ръката ми ще отскача ли? — подхванах на майтап.

— Не бе! Ще можеш да караш по пет пъти с жените без да спиращ и да пиеш вода...

— А стига бе!

— Мен слушай началник и се не бой!

— От какво да се боя, Бат' Саво?

— Така е думата де!

В тоя момент студентчетата отсреща пуснаха касетофона. Тръгна една стара и позната ми мелодия от едно време. Май се казваше „Малкият парагваец“, ако не ме лъжеше паметта. Оня с акустичната китара задрънка в такт с песента. Тя беше така игрива и така жива, че на човек мигом му ставаше приятно и весело.

С крайчеца на окото си долових някакво изменение във физиономията на моя спътник. Той изведнъж стана сериозен, по-сериозен от обикновено. Изправи се бавно, вдигна ръце както ги вдига грък когато започва да танцува „сиртаки“.

След миг започна да щрака с пръсти. Щракаше в такт с песента. След туй нозете му заситниха на едно място. Леко повдигаше единия крак след туй другия. Крачолите на панталона му бяха възкъси, но това в случая нямаше никакво съществено значение. Мелодията сякаш навлизаше в него, попиваше навътре и избълваше навън като бавно изригващ тропически вулкан. Поне така се струваше на наблюдаващия го човек.

— Ха! Ха! Ха!... — запровиква се той. Танцуваше и „хакаше“.

Пауна тутакси стана прицел на внимание за пътниците от вагона. В един момент танцьорът се загледа в младото дребно моме от студентската компания както ястреб фокусира с очи уплашена гугутка.

Правеше чупка в кръста, навеждаше се към него, намигваше му, изправяше се и пак продължаваше да щрака с пръсти и да ситни своето „сиртаки“. Студентите изпаднаха в луд възторг. Оня с китарата мигом влезе в синхрон с песента, а другите запляскаха с ръце така както само една жизнерадостна и весела компания можеше да го прави.

Влакът вече навлизаше в района на гара Мездра. Май не ми се искаше да слизам. Същото вероятно се отнасяше и за другите пътници. Кой ли искаше да спре тоя интересен и безплатен спектакъл? Обаче, нямаше начин!

Май бях забравил... Днес бе хубавият студентски празник — осми декември! „Малкият парагваец“ се лееше от касетофона, а Пауна ситнеше с прострени настрани ръце и с щракащи с пръсти... Въртеше глава отляво надясно, повдигаше рамене и издюдюкваше с уста. Физиономията му беше повече от сериозна, сякаш вършеше някаква твърде важна и отговорна работа.

Как ли можех да я забравя тая сцена още повече, че и аз самия навремето обичах да се веселя на тоя прекрасен ден. Та нали бях един доста старичък, но все още помнещ и знаещ български студент...

05.12.2009 г.
Враца

ИЗВЪНРЕДНО ПРОИЗШЕСТВИЕ

— Пеци бе! Иде Никулден бе, човеко!

— Е-е-е, та какво?

— Ами рибата, бе!?

— Да-а-а рибата...

— Какви рибари сме, ако не идем да хванем жива риба!

— Прав си, Ванчо! Ти ме знаеш, заплатата я бавят, жената без работа, щерките все искат десетолевки наедно... Хей го Стария пазар! Двама мездренци са виснали там и продават толстолоб по два лева парчето и шаран по пет. Къде ще ги намериш тия народни цени, ама и пари откъде ще намериш? Трябва да продам прясната ракия, дето я вадих преди месец, за да купя, ама не ми се продава. Нали ти дадох едно шише от нея, какво ще кажеш? Опита ли я?

— Опитах я! Малко нагарча!

— Ракия без пари и ще й намираш кусур...

— Я дай да идем за риба на язовира. Гледай го какво е временце хубаво. Все ще хванем нещо. Това лято един образ уцели щука, друг сом, трети бял амур. Пуснали са хайвер от всякакъв чешит риба.

— Бах маааму! Бял амур! Ама това е риба бижу бе, ортак!

— Днес е петък. Утре е събота — пети. Таман за шести ще я разкостваме на масата...

— Разбрахме се!

Дъждът беше спрял. Влажна мъгла се стелеше от Балкана. Въртеше се на кълба и проникваше навсякъде. Двамата приятели, нарамили раници и рибарски такъми, прескачаха влажните коловози на изток от жп гара. Коловозите бяха много, цяла редица, мокри, с кафяво-черни релси. В един залинял треволяк, досами последния коловоз, нещо изскимтя. Те се огледаха и спряха.

— Виж ги, бе! Виж ги! Какви са сладички. На по месец са. И кучката я няма. Кой знае къде маха с уши. Пет парчета и все различни! Виж онова с белите лапки и беличкото на опашката. Красиво е, нали?

Ако не беше моята къдрокоса Лиза, нямаше да се колебая и да го грабна.

— Ти си прав, Ванчо. Жената не обича кучета, ама сега му е късметът. Тук ще умрат от глад, а на мен ми трябва за лозе точно такава — порода „улична превъзходна“. Не яде по много, кара на хляб и огризки и така ти се радва, като те види, че ще ти се стопи сърцето. Я дай да си го грабна, ама... Вероятно има много бълхи. Нямах ли някакъв полиетиленов плик да го сложа в него?

— За тебе — винаги! Ето, вземи!

— Маму ма, маму ма, ела ма, ела ма... Какво се разтрепера ма. Я да те видя! Момченце си, таман! Няма да ми правиш проблеми, нали...

— Защо не го сложиш в раницата? Ще те опикае.

— Та да опикае раницата ли? Така си му е добре. Ще го пуснем край язовира да се поразходи и натича. Ако клъвне нещо дребно, ще му го хвърля, за да видим дали ще стане рибар от него... Само че...

— Какво „че“?

— Как ще го кръстим?

— Джони, разбира се! Сега сме в Европейския съюз и всичко трябва да е на английски, даже имената на кучетата.

— Джони! Хей, Джонко, сладурче, започва новият ти живот, приятел, разбра ли? Той е разбрал, ама и майка му е разбрала. Олекнало ѝ е на циците от един гладник.

— Хей го язовирът, къде ще се гарираме?

— Ами откъм лозята. Там са ловили белия амур.

— Ти да не мислиш, че амурът ни чака нас двамата. Сигурно вече се е заровил в тинята, та и опашката не му се вижда. Поне се вдигна мъглата, ама слънце май няма да огрее. Мрачно е.

— Това е добро вирче. Давай да слизаме. Носиш ли си столчето?

— Как иначе! Няма да сядам на мократа земя, я!...

— Аз съм приготвил стръв още от снощи. Имаше малко дроб за Лиза, та нарязвах едно парченце. Вземи, опитай. Амурът клъве на мърша, пък и сомът! Не дай боже да клъвне сом! Имало го е и него.

— За сом ще трябва да пуснеш бърза телеграма... Тихо сега, тихо. Амурът се плаши от шум и човешки разговор.

— Мигар ти разбира български?

— Шшшшт!

— ...

— Абе, Пеци!

— Шшшшт!

— Наа... мен... ми... кълве бе, ортак...

— Да бе! Тегли бе! Теглииии!

— ...

— О-о-оп! О-о-оп!... Те ти го! Голямо е... Ох, на баткото... Ох! Дай кепчето! Ето, ето, ето... шляп, шляп, шляп... Го-олямо е!

— Да, голямо е, ама... Ама не е бял амур! Таранка е, голиат! Абе аз казвах ли ти, че тук е едрата риба! Има повече от кило! Ха честито!

— Мерси! Да ти се връща! Джонко! Джонкооо... ела го помириши бе, помияр! Ха така! Те това е риба бе, пич! Само че ти е голяма за ядене. Ще ти хванем по-дречно.

— Те му по-дречното! Царица! Пълно е с подобен боклук тук. Красиви са като риби, но не стават за нищо. Хвърли му я! Ама не така, де. Плаши го рипането й. Удари я с ножа по главата, а после я порни по средата и му я хвърли. Да потече кръвта...

— Яде бе, ортак! Яде! Тоя трябва да е гладувал като куче. Я виж само как сладко яде!

— Ще стане рибар, личи си! Остави псето, ами си гледай въдицата... Пююю, ортак! Удави се плувката, бе! Дърпай!

— Брех маааму! Те това е...

— Бял амур! Ха честито!

— Ура-а-а-а! Ела да си стиснем ръце!... Тръгна...

— ...

— Тръгна, ама вече сме почти един час тук, а рибата не ще да чуе... Освен царици, друго не съм ловил...

— Не бой се, ще ти дам голямата таранка да се отсрамиш пред жената и дъщерите.

— С една таранка пет гърла не можеш нахрани!

— Хайде де, хайде! Още не е заваляло, ще поседим час-два, белким хванеш и ти амур.

— Не е заваляло, ама заваля... Тоя панталон, дето съм обул, само изглежда топъл. Чист брезент си е и студенее, та се не трае. Ще взема да си хвана една простуда тъкмо за празника.

— Нали имаш ракия, пък и горчица да е...

— Ти бързикаш ли се с мен бе, ортак!

— Да бе. Дай да си ходим, заваля. Температурата трябва да е около пет градуса. Виж как излиза пара от устата, като духнеш... Да събираме такъмките и да вървим. Хайде, рошльо, хайде, Джони! Пъхай се в полиетиленовия плик и да се прибираме. Ето ти го, заедно с голямата таранка. Нали ти я обещах!

— Мерси, все пак! Ще си го върна, ама като идем другия път. Първата уловена от мен риба ще е за теб!

— Нека го доживеем най-напред!

— Абе знаеш ли, че тоя юнак рита като магаре и едва го удържам.

— Що не го туриш в раницата? Има място...

— Да бе, това е идея!... Хайде вътре, пич! И да не цивриш, че те оставям при майчето и братчетата.

— Така е добре... Дъждът се усили. Няма ли да минеш към нас да пийнем от твоята ракия. Жената ще й сложи захар, ще я стопли, а и ние ще се стоплим...

— Добре бе, ортак, няма проблем.

— Жено! Жено ма! Отваряй на ортаците! Отваряй и поемай амура!

— Да не повярваш! Моят Ванчо хванал бял амур!

— Колко кила му даваш, като го гледаш?

— Ами повече е от две кила! Тъкмо за Никулден. Утре ще го приготвя с лук и орехи, запечен на фурна. Ти и оня път рече, че си хванал амур, а после ми казаха, че са те видели да го мерят в магазина на кило. Какъв лъжец си само!

— Хвана го ма, Силве! Те това е кръст! Хвана го пред очите ми! Печен е Ванчо!

— А какво скимти в раницата ти?

— Леле-е-е, забравих за Джони! Дано не се е задушил...

— Кученце ли сте си намерили? Ех, какво е сладичко... Ела ми, маминкото...

— Джони го кръстихме!

— Ела... Джони, ела ми на мама!

— Баш американец е! Джони Кеша! Като оня кънтри певец, дето обичаш да го слушаш.

— Красив е! Много е красив, ама... каква е тая кръв по муцуната му?

— Бах маааму! Тоя мискинин е ял от рибата. Проял е плика и е нагънал таранката. Бах тоя гладник! Я чакай да видя колко е изял?... Почти една трета от рибока! Започнал е от опашката! Ванчоо-о-о! Взех си още един гладник в къщата! Моя милост, безработната жена, дъщерите и тоя Джони! Дупе да ми е яко!...

— Не бой се, Пеци! Тия дни ще дават заплатата.

— Дали са я вече... Ванчо! Ходих с банкоматната ти карта и я дръпнах. Пеци ще има пари да купи риба за Никулден!

— Ще купя, ще купя! Бах мааму! Ега ти гладника!

— ...

— Гладник, ама виж какъв е хубавец! Като поотрасне, ще го доведеш до лозе. Имаме много късове, да ги разгони де! Ще му опечем риба на въглени и ще го нагостим. Само го къпи редовно, сега ми се струва, че е пълен с бълхи. Я виж как се чеше...

— Как ли! Това за бълхите е почти сигурно! То мен ме ухапаха, та него ли!... — каза жаловито Пеци и се запоска усилено по левия глезен...

06.12.2009 г.

Враца

ГРАБАЙ, НАРОДЕ!

На Вальо Костов, очевидецът на случката...

Старият разсадник беше пълен с вишнови дръвчета. Имаше културни и облагородени видове, имаше и диви, израснали поради немара в поддържането му. Както и да е, управата му реши да засади нови овошки с подобрен разсаден материал. След пет години тук трябваше да трептят листата на вносни холандски видове, на средиземноморски култури и на какво ли още не. Ами вишните, ще кажете? Съдбата им мигом бе решена, между два разговора, с някаква партийна клечка от областната администрация. Всичките стари дръвчета бяха изкоренени от бригада цигани и нахвърляни безразборно в един бракуван военен камион.

Трябваше обаче да бъдат продадени, за да се получат икономии и премиални за лакомото началство. Главният герой в планираната търговия бе определен в лицето на единствения шофьор на фирмата. Колко ли разбираше човекът от търговия, но както навсякъде в съвременната българска държава, всеки работеше неща, които не му бяха работа.

Та Кольо, въпросният шофьор, бе извикан в канцеларията на началника за инструктаж по пласмента на изкоренените вишни. Той влезе в много неподходящ момент, точно когато лакът на току-що лакираните нокти на секретарката отказваше да изсъхне. Ефектът от тая ситуация бе, че Кольо получи смразяващ поглед от дивата и бе овикан по всички правила на хамалската професия. Човекът се стресна, стъписа и застана в поза „мирно“, както беше научен някога в казармата. Това не му помогна ни най-малко. Крясъците бяха случайно чути от шефа. Вратата към кабинета му се отвори по-скоро от любопитство, отколкото от друго желание. Кольо беше поканен да влезе, с нехайно махване на ръка.

— Значи ти сега ме чуй внимателно! Ще трябва да продадеш целия камион с вишнови дървета на пазара в Монтана. И да не върнеш нито едно дръвче. Ясно ли е?

— ?!...

— Не чух отговора?...

— Ясно е, другар..., син началник!

— А като ми дойдеш тук следващия път, тоя плик да е напълнен с десетолевки, ясно ли е? И няма да ги отчиташ, а ще ми ги дадеш лично! Нали се разбрахме? — изсумтя той и протегна ръка с някакъв жълтеникав плик за писма.

— Тъй вярно, син началник!

— На пазара в Монтана! И то утре, до края на деня! И да се върнеш без нито едно дръвче! Айде, марш! Пък кажи там на оная, дето цял ден си лакира ноктите, да се обади до склада, за да ти напълнят резервоара на камиона с нафта. Ама до половината, разбрахме ли се?! Трябва да правим икономии в тая криза! Ако закъсаш по пътищата си е твой проблем. Ще спиш в камиона, докато те приберем. Чу ли? Айде, марш!

В разсадника Кольо имаше верен приятел. Това беше циганчето, Мончо. Знаеше, че ако го почерпи с една топла бира и две студени кебапчета, Мончо мигом ще се хвърли за него зад влака.

Качи го на камиона и двамата рано-рано в студената ноемврийската утрин тръгнаха за Монтана. Пазарът в областния град беше оживен. Имаше всичко, цитрусови плодове, есенни зеленчуци, плетени вълнени чорапи, пъстри цветя и скара бира за изгладнели.

Застанаха на изхода, край шосето за Враца. Пуснаха задния капак на камиона, написаха цената на едно картонче от велпапе и зачакаха.

Никакъв ефект! Минаха два часа. Нямаше промяна!... Никой не им обръщаше внимание. Явно, вишневи дръвчета не се търсеха. Хората се спираха, потропваха с крака от студ, задаваха по някой и друг въпрос, колкото да породят надежда в търговците и отминаваха.

— Бате, вече е обяд, а ние не сме продали нищо... — измънка Мончо.

— Няма и да продадем... Дори и да свалим цената, пак няма да продадем. Криза е Мончо!... Икономическа криза е, всеки си стиска парите и ги пази за най-нужното.

— Бате...
— Е?
— Имам една идея...
— Каква?
— Да сменим пазара...
— Защо?
— Довери се на Мончо! Да идем в Лом? Там ще видиш какво ще стане!...
— И какво ще стане?
— Имай ми вяра, бате!
— Добре! Да прибираме и да вървим, че път ни чака. Хайде!...
Да видим какво си намислил?...
— Ще видиш, бате!

Минаха час и половина в път. Лом се появи пред тях като призрак от гъстата бяла мъгла. Качиха се по един надлез и не след дълго се озоваха пред боядисаната в жълто и бяло железопътна гара. Пазарът се намираше съвсем наблизо.

Мончо се покатери пъргаво в каросерията на камиона. Развъртя се, навърза изкоренените дръвчета на снопове по десетина. Всеки сноп накичи с някакви табелки, написани набързо със син флумастер. Цена на табелите нямаше. Подреди сноповете около камиона, завърна ръкави и се провикна:

— Хайде, наро-о-де! Хайде на европейските череши! Над двайсет сорта ви предлагаме-е-е. Ето това е „Холандска принцеса“, това е „Испанска Изабела“. Прекрасен сорт е! Цъфти и връзва рано, а плодовете й са неземан еликсир. Това пък е „Италианска Грация“! Тъмночервена е, сочна, просто меден нектар. Болен вдига от легло! Внесена е директно от Сицилия, от слънчева Сицилия, народе... Такава череша никой още не ял тук в Лом. Гаранция Франция! Са-а-амо по три лева парчето! Просто без пари! В Монтана се продава по 8–10 лева!

Кольо се бе оттеглил настана и наблюдаваше циганчето с интерес. Досега не бе виждал толкова ентузиазирани търговец. Хората спираха, опипваха дръвчетата, бъркаха се в джобовете и купуваха. Някои разпитваха с интерес. Искаха да знаят подробности по отглеждането, вкусовите качества на плода и други неща. Овощни дръвчета, внос от Европа, едва ли някой е продавал досега в Лом.

Мончо се щуреше насам-натам, грабваше десетолевките, даваше набързо рестото, което в повечето случаи надали беше точно съобразено с цената на продаденото.

Край камиона се шляеха и негови събратя. Личаха си по цвета на кожата и по хитрите усмивки. Те не купуваха, а само гледаха с възхищение своя братовчед. Как леко му се удаваше търговията! Да ти е удоволствие да го гледаш...

— Грабай народе! Грабай! Грабай, че не остана!...

И то наистина не остана. Към пет часа камионът се бе вече почти изпразнил.

По едно време някакъв възрастен човек се приближи до Кольо и го заговори:

— Приятелю, абе виждам, че с оня синявец сте заедно. Върви му отръки търговията на момчето. Ама като гледам, май послъгва и то доста.

Кольо поздрави човека, но не смееше да коментира забележките му.

— Аз, разбираш ли, съм бивш агроном. Работех на разсадника в Бойчиновци. Тия дръвчета, дето продавате, ги познавам като десетте си пръста на ръцете. Мога да се закълна, че това е вишна от сорта „Сенчеста Морела“. Докараха я преди трийсетина години от южна България. За времето си беше наистина нов и продуктивен сорт. Но освен Морелата не виждам нищо друго! Каква ти „Италианска Грация“! Чиста „Сенчеста Морела“ е това и нищо друго. Няма никакъв друг сорт тук! И повечето дръвчета са диви, пораснали са от костилка, а не от ашлама. Ако ги насадиш, след 3–4 години ще псуваш, защото няма да ти роди нищо. Ще набереш някакви стискалци, дето и за компот не стават.

— Прав си друже! Ама си трай, че началството ме е сплшило да не се връщам без продадена стока.

— На мен, разбира се, не ми е работа, ама лъжете народа.

— То народа кой ли не го лъже, и Доган, и Станишев, и Бат'Бойко. Народът е свикнал да го лъжат. Ако не го излъжат, не му е кеф.

— Добре, добре... Хайде, аз да тръгвам. А вие си свършихте работата. Халал да са ви парите!

Мончо се приближи с ухилено лице. Камионът беше празен, с вдигнат заден капак и готов за път.

— Ето, бате! Дръж! И помни Мончо! Така се търгува, а не като в Монтана. Пък като тръгнеш по търговия, не ме забравяй! А сега ще сръбнем ли по една шкембе чорбица, приятел? Аз я обичам с бира „Загорка“. Това е най-хубавата бира, бате! По чешки лиценз е! Да се мернем в „Дамарчето“? Хей го де е! Там има още много вкуснотии за един вечно гладен ром като мен. Дръж бе, бате! Брой ги! А ако не те е срам, можеш да дадеш и на Мончо една-две двайсетачки.

— О-о-о! Как ли пък не! Заповядай бе, търговецо неден! Стигат ли?

— Напълно, братчед! Хайде към „Дамарчето“! Ти черпиш!

Двамата приятели заключиха камиона и се запътиха към въпросното заведение. Откъде ли Мончо знаеше за него? Разбира се, че знаеше! Та той си беше натурален ломски циганин. Как ли няма да знае заведенията?

Двамата крачеха весели. Кольо потриваше ръце, а Мончо опипваше в джоба си трите двадесетачки, които бе скрил от ортака си. Те не се брояха в сметката. Да си откраднеш, според него, си беше най-чиста проба търговия.

Тежка мъгла се стелеше откъм пристанището. Кулите на крановете бавно се потапяха в нея като някакви шотландски привидения, описани с най-голяма вещина в романите на Агата Кристи. Пресипналата сирена на речен шлеп продра тишината.

Двете дребни, катранено черни ведомствени на железопътната гара кучки, се впуснаха с бесен лай да преследват някакъв нахален пришълец. А той, достатъчно кльоцав и безумно прегладнял пес, подви страховито опашка и с накуцващ галоп се скри зад олющената сграда на стария железопътен участък.

БАРАБАНЧИКЪТ

Като стане въпрос за банички, просто губя контрол. Така да ги обичам тия вкусни тестени изделия, че понякога чак ги сънувам. Останало ми е още от едно време, когато братовчедката ми ни гостуваше. Идваше от София с някакъв опушен пътнически влак. Майка ми ни изкъпваше заедно в едно старо цинково корито и ни пускаше да си играем. Бяхме деца. Тя обаче бе по-голямата и това понякога се отразяваше на самочувствието ми. Ядях женския пердах с повод и без повод. Повечето беше с повод, защото и бях измислил един кофти прякор, какъвто никога не се прикачвана дама. А тя си беше дама, макар и на осем години, стройна, с руса коса и едни сини очи като мъниста.

Спомням си и зимите с големите снегове. Сутрин, в мъгливата януарска утрин, моята братовчедка ме хващаше за ръка, с другата стискаше дребните стотинки които майка ми и бе дала и ме повеждаше по затрупания със сняг площад „Ботев“ към близката баничарница. Тя се намирал на другия край на площада, досами джамията. От нея по целия площад се разнасяше апетитната миризма на току-що опечени триъгълни банички. Пресичахме затрупания с преспи площад а едрите снежинки на валящия сняг бодяха заруменелите ни бузи. Баничарят, бай Коста ни даваше по една съвсем гореща и ние захапвахме с настървение тоя извънземен благодат. Дъвчехме, гледахме се в очите с една радост и доволство, много изгладнели, като деца извадили късмета на спечелилия от тотото човек. Беше, ако не се лъжа през 53-та година...

Сега моята братовчедка се радва на едно хубавичко палаво внуче, сменя му памперсите, учи го да казва „баба“ и си мисли, кой ли знае за какво, вероятно за другите си внучки които тичат по някой булевард в далечния североамерикански град.

Моя милост пък все още обикаля баничарниците, не толкова редовно, но доста често, в моментите когато излезе от работа и се усети, че е огладнял.

В дните след Никулден бях свидетел на една случка която ме впечатли до дъното на душата. Тук, в нашия град баничарниците дето правят хубави банички се броят на пръсти. По точно бяха само две. Едната е зад старото кино с червените гладки тухли, а другата на пазара. И на двете места се редят големи опашки, защото където се появят хранителни вкусотиини, народът не пропуска да ги опита. Моята близка цел бе баничарницата зад киното. Вътре както винаги беше пълно с народ. Опашката се виеше в един симпатичен кравай, чак до дървените маси за клиенти. Входната врата непрекъснато се затваряше и отваряше. Хората влизаха, а с тях и кълбата от пара, защото навън си бе студено, някъде минус и еди колко си градуса.

Наредих се за баничка, а когато ми дойде реда си казах, „Какво пък, може бозата да е кофти ама баничка без боза си е един абсурд!“ Още не довърших мисълта си и младото моме се присегна и ми подаде една бутилка с боза. Не зная как бе отгатнала, че точно такава желая. Хей, набитият поглед на опитната продавачка ти отгатва всички мисли, дори и да си искал да ги прикриеш. Затова като видя такава, просто избягвам да я гледам в деколтето. Кой знае какво ще си помисли, а пък аз обичам да си гледам, хей така от естетически интерес.

Крепейки затоплената от микровълновата фурна люта баничка (такива сега бяха на мода) се запътих към отрупаната с хартии и празни бутилки маса за клиенти. Разнеженият ми от глад поглед мигом съзря един възрастен пенсионер. Беше приседнал на единият край на пейката. В едната си ръка държеше полиетиленов плик с хляб, а в другата нехайно събираше трохите от баници в единият край на масата. Замреженият му поглед (май беше по-гладен от моя) съзерцаваше опашката, пъргавата млада продавачка, витрината отрупана с банички и други печива. Имаше вид на прилично облечен пенсионер, гладко избръснат и доста самотен. Беше му добре от топлинката в магазина и затова не бързаше да си ходи. Погледът му, много уморен и отчаян, го издаваше. Никой не забеляза как събра в шепата трохите от масата, присви леко ръка и ги глътна с притеснение. Беше ми ясно, че имаше пари само колкото за един хляб. Седнах до него. Захапах сочната баничка и се стремях да не го гледам. Той обаче ме гледаше, тайничко с гладен и отчаян взор.

— Господине, нещо не съм много гладен. Желаете ли да ми помогнете на вечерната закуска? — му предложих.

Не ми отказа. Някаква тиха радост светна в очите му. Усмихна ми се трогателно. Баничката изяде деликатно, без да бърза, без външно да издава жестокия глад, който го мъчи. Канех се да го заговоря, когато входната врата отново се отвори. Заедно с кълбата студена пара влезе някакъв набит тинейджър. Беше от цигански произход. Триеше ожесточено посинелите си от студ ръце. Те бяха невероятно мръсни с бели мазоли от някакво заболяване, приличащо на псориазис. Тинейджъра беше навлякъл на главата си мръсно бяла качулка, която го правеше да прилича на монах-капуцин. Модерното му пъстро яке беше по-голямо от него, мръсно и разръфано. Лицето му едва се виждаше. Сополът му непрекъснато се стичаше по горната устна. Той подсмърчаше звучно от време на време, но тоя акт ни най малко не подобряваше положението.

Новият посетител седна на пейката в ляво от мен. Без никакво притеснение бръкна в кофата за отпадъци, извади някакви омазнени хартии. В тях имаше недоизядени парчета от баница. Това му беше и целта. Деликатно ги разположи на масата и започна да яде бавно, без да бърза. Колко ли бездомници се прехранват в тая закусвалня? Никой не ги гонеше. Продавачките бяха улисани в работа защото оборота беше голям. Сега в тези ледени зимни дни, те идваха, вземаха онова от което имаха жизнена нужда и си тръгваха.

Да си призная, баничките бяха чудесни. На същото мнение май бяха старецът-пенсионер и тинейджъра-бездомник.

Дните около Коледа се оказаха напрегнати за мен. Трябваше да пропътувам няколко далечни командировки, да свърша някои неотложни работи без които една година не може да се приключи. В деня преди Бъдни вечер успях най-сетне да се освободя и да мина през центъра на града за да купя задължителните коледни подаръци. Маршрутът ми бе отново край градското кино.

И друг път съм ги виждал на същото място, но сега беше някак по-живописно и по тържествено. Думата ми е за уличните музиканти, срещани във всеки по-голям град. Всичките те се прехранваха със свирене и пеене. Тоя музикант явно беше от някакво близко село. Строен млад мъж, небръснат и неподстриган, навлечен в стара зимна шуба от шейсетте години разтягаше малък акордеон. Опитваше се да свири хората на Дико Илиев. В тоя момент тъкмо спрягаше Дунавското хоро. Беше се така увлякъл, че при трудните моменти се накланяше ту

наляво, ту надясно с едничкото желание да изсвири вярно нотите. Потропваше живичко с десния крак, спираше за да си поеме дъх и след туй продължаваше с нов ентузиазъм.

Аз, разбирате ли, от всички хора на Дико Илиев най-харесвам Дунавското. Дори си го бях инсталирал като зовяща мелодия в джиесема. Поради тая причина спрях да да го изслушам. Сърцето ми затупка въпреки фалшивите акорди. Е-е-е-х, няма по-добро хоро от това Дунавско хоро!

Посрещна ме още една изненада. До изправения музикант беше приклепнал оня, същия тинейджър от баничарницата. Тя се мъдреше точно отсреща, така че той си беше като у дома. Познах го по мръсно бялата качулка на якето която му придаваше вида на монах-капуцин. Интересното в случая бе, че „капуцинът“ се вживяваше в ролята на барабанчик. Беше сложил пред себе си един празен кашон от велпапе и биеше по него унесено и ритмично в такт с акордите на Дунавското...

Бях извън себе си от възторг. Двамата музиканти — непрофесионалисти се надпреварваха да веселят народа и да припечелват за баничка. Бяха толкова ентузиазирани, че не забелязваха хапещия коледен студ. Единият разтягаше меха на акоредона и правеше чупки в кръста, а другия с подсмърчане удряше кашона. Този импровизиран барабан беше на път съвсем да се продъни и да изгуби акустичните си свойства.

Е, нямаше начин! На това Дунавско не можех да устоя, ама по никакъв начин! Приблжих се, бръкнах в поизпразнения си джоб, напипах металното левче и го пуснах в съвсем празната консервена кутия. Последва бурно разтягане на акордеона и усилен ритъм на барабана. Вдигнах десния палец нагоре за луд късмет и се отдалечих. Уличният музикант беше започнал ново хоро. То обаче не беше така добре репетирано и поради това само дразнеше слуха. Абе без тренировки нищо не става, дори и уличното свирене.

Коледните подаръците бяха купени от моя милост, след туй раздадени с дежурните целувки и благопожелания, а с това и Коледата отмина.

Тези дни от годината обичам най-много, защото се завихрят някакви безбройни банкети. Разточват се едни безкрайни празнични дни та човек не може да си поеме дъх. Дори да се опитваш да свършиш някаква служебна работа, нищо не излиза. Умът, съзнанието

и духа на човек са насочени в обичайната празнична посока, тоест към мръвки, вино, трапези, песни и т.н. Тук ще се вдигне наздравица, там ще се гръмне с пиратка за да се чуе и усети че нещо става.

Какво ли можеше да стане при тая икономическа криза? И аз това понякога се питам? Но съм забелязал, че колкото човек по-няма пари толкова му е по-весело. Всеки яде и пие като за последно, като за пред свършек на света. Така де! Българи сме! И живеем не къде, а на Балканите. Колкото и да няма пари българина, от заем ще вземе, в черква свещ ще палне, мръвчица ще запече и винце ще пийне.

Та така... На първи януари, по традиция тръгнах на разходка отново към центъра. Тая традиция не я оставам откакто се помня. Пътят вече ми го знаете, Пробива, Баничарницата, Старото червено кино, площад „Ботев“ и т.н....

В ранната студена утрин по улиците нямаше минувачи. Всичко живо спеше и сънуваше плажове и сполука. По главната улица се гонеха глутница от изгладнели псета. Трясъкът на пиратките ги бе изнервил до крайност. Те бяха от „тихия контингент“ тоест кастрирани според новата кметска наредба. Всичките носеха жълти каишки и бяха с полуотрязани леви уши. Такава беше инструкцията, да се реже едното ухо за да се разпознават в случай че каишката изгние и падне. Дали би помогнало това на напашените граждани? По тоя въпрос може да се поспори, но такава си беше актуалната мода сред клепоухите.

Тъкмо стигнах до баничарницата и видях нещо което ми навя скорошен спомен. Някакво момче беше приседнало на пейката срещу баничарницата и спеше сладко. Мръсно бяла качулка покриваше половината му лице. Сополът му се стичаше застрашително надолу от горната устна с едничката цел да капне.

Беше познатият ми „барабанчик“. Седеше полунаклонен, полулегнал на лявата си страна. Бе така мило да гледаш тоя бездомец в своя спокоен полудетски сън, че неволно спрях. Наоколо нямаше никой. Гледах го, гледах, пък бръкнах отново в джоба. Извадих звънковото левче и го пуснах в леко извитата му нагоре ръка. Не усети нищо. Не се събуди. Нека това да му е подаръка от Стария беловлас старец. След един час, когато баничарницата отвори врати, това левче щеше да му стигне за да си купи любимата топла баничка.

Един прегладнял пес, пощейки се ожесточено, ме наблюдаваше злобно. Кой знае какво ли си мислеше? Дали това, че за едни има Дядо Коледа а за други няма или пък нещо друго?... Той изпръхтя с нос, лавна дрезгаво и се затича в ситен тръс към компанията от свои събратя. А тя само това чакаше. Втурна се с изнервен лай край украсените, лъскави витрини, край препълнените кофи за смет и по някакъв свой, все още неизяснен новогодишен маршрут.

Ами моя милост, ще кажете? Тя си имаше свой друг, личен маршрут. По стари партизански пътеки той водеше към площад „Ботев“, към мястото където през 53-та година димеше старата баничарница на бай Коста. Сега там нямаше и помен от нея. На нейно място се мъдреше новоремонтирания хотел. Това обаче нямаше съществено значение, защото както знаете важни са спомените. А спомените са много свидно и ценно нещо.

Щях да спра пред хотела, да си поема дъх и да се опитам да си представя, че съм още на пет години. Щях да си представя, че братовчедката ме е хванала за ръка, че двамата държим по една гореща, ароматна баничка и че на света няма нищо по-вкусно от нея.

Дали нейните внучки, които тичаха по булевардите в североамериканския град, знаеха какво е да вкусиш топла и ароматна, току-що извадена от фурната на бай Коста баничка? Едва ли!

02.01.2010 г.

Враца

ЗОВ ЗА ПОМОЩ

*Ако познавахме всички пътища, които са
пред нас, никога нямаше да се губим...*

Беше някак светло, като през лятото. Имах чувството, че съм на широк светъл площад. Слънцето грееше над мен, но не усещах топлината му. Не знаех къде съм всъщност и кой съм, като насън. Дали пък беше сън?

Тогава клетъчният ми телефон зазвъня. Имах два телефона, личния и един друг. Не знаех какъв беше и откъде ми бе попаднал, но беше бял, добре си спомням цвета му. Белият телефон със светлосивите бутони звънеше. На дисплея се изписваше някакъв непознат номер. Нямаше го в указателя. „Кой ли е объркал пак телефоните?“ — казах си. Както винаги, няхах лимит. „Ще позвъни, пък ще спре... Объркал се е...“

Звъненето се повтори, отново от същия номер. Беше много упорито. Не спираше...

Понечих да отговоря, но докато прехвърля телефона в дясната ръка, спря. Дали да не го набера? Да му кажа, че е сгрешил номера... Хайде карай, петдесет стотинки така си и отиват, за не знаеш какво... Ще го направя, но от личния си телефон. „Добре де, добре!... Сега ще се чуем...“ Започнах да набирам номера... Тъкмо стигнах до шестата цифра и... се събудих. Наистина е било сън.

Сърцето ми биеше учестено, сякаш бях изкачвал баир. Момент, нека се успокоя! „Какво пък, някакъв телефон...“ Нещо не бях добре. От три дни съм в болнични и лежах по цял ден. А сега и тоя сън...

Лежах в леглото, а номерът от съня все още ми беше в съзнанието, сякаш се беше запечатил там, залепен със здраво лепило. Не ми се бе случвало да помня така ярко сън, та какво ли остава телефонен номер?

Пулсът ми беше ускорен. Дали бе от болестта?... Измерих си кръвното. Малко над нормата е, вероятно от грипа! Присегнах се към нощното шкафче, отчупих от блистера един валидол и го пяхнах под езика. Ефикасен е, след малко ще подействува.

Огледах се. Телефоните бяха току над главата ми, на етажерката с книги, личният и служебният. Какво пък? Дали да не позвъня? Номерът не излизаше от ума ми. Може пък да е някой познат от указателя... Да видим, няма да ме заболи. Нали е само едно позвъняване?

Позвъних! Не беше познат. Поглеждах цифрите на дисплея, слушах внимателно, докато чух гласа на оператора: „Временно нямате достъп до този номер!“ Повторих звъненето. Получих същия отговор. Значи този номер си има притежател, който най-вероятно е изключил телефона си или не е в радио обхват за разговор.

Взех служебния телефон. Набрах номера от съня и зачаках. Глупост! Какво ли очаквах? Та нали проблемът е някъде там, при него, а не при мен? Гласът на оператора си каза, каквото имаше да казва. Край! Стига толкова! Който ме е търсил, пак ще ме потърси. Щом съм му нужен, ще ме потърси и тогава ще разбере кой е.

Не ми се лежеше повече. Болестта беше позатихнала. Чувствах се отпаднал, но не ми се лежеше. Станах и тогава телефонът иззвъня. Беше от непознатия номер.

— Ало! Ало... Кой е?

От другата страна на линията се мълчеше. Сетне се чува някакви хрипове и един тих женски глас едва промълви:

— Помогнете! Моля Ви, помогнете! Зле съм...

— Кой е? Коя сте Вие?

— Помогнете ми! В беда съм... Звъня на всички познати, но никой не вдига... Паднах нощес, със ските. Не биваше да го правя... Кой ли дявол ме накара? Спуснах се от Маркуджика. Мислех си, че белотата на снега ще ми помогне, но сбърках. Нищо не се виждаше...

Жената се задъхваше. Говореше едва-едва, на пресекулки. Спираше, поемаше си дъх и с усилие и болка продължаваше отново...

— Дявол ме накара да правя това нощно спускане, сама... Мислех се за добра скиорка, а какво излезе? Май съм счупила нещо, защото не мога да мръдна. Не помня колко време лежа, но ми е зле. Помогнете, моля Ви!

— Спокойно госпожо! Моля, обяснете ми къде се намирате точно.

— Ударих се в един камък. Ските се отклониха вдясно и май се плъзнах по някаква странична от пистата пътека, навътре в боровете. Изгубих равновесие и паднах. Бях в безсъзнание. Не зная колко време е минало, но виждам, че небето светлее. Снегът е дълбок. Повече от метър е. Май съм паднала в някаква пряспа, защото само главата ми е над нея.

— Спокойно! Спокойно!...

Повтарях безсмислено, без да зная какво да направя? Лежах болен на двеста и еди-колко си километра от тая жена. Луда ситуация! Съвсем откачена ситуация! Фантастика! Как е възможно?!

Сърцето ми отново започна да тупа ускорено и неравномерно. Жената чакаше отговора ми. Само с мен бе успяла да се свърже. Никой друг не ѝ отговаряше. Господ ли бях, та само на мен звънеше? Щура работа, нереална!...

— Помогнете, моля Ви! — напомни ми тя за себе си.

— Ще опитам, госпожо, въпреки че ако Ви кажа къде се намирам, ще се откажете още повече. Ще опитам... само се успокойте. Всичко ще бъде наред! Сега затворете телефона, за да не хабите батерията. Аз ще Ви се обадя...

Започнах да разсъждавам трескаво: „Била е на пистата Маркуджика... Къде беше това? А, да, в Боровец. Нощно спускане! Идиотка! Как се е решила? Луда глава! И се е отклонила вдясно след удар в камък. Излязла е извън пистата и е влязла в борова гора... Да... И какво мога да направя?“ Мислех...

„Да, разбира се! Има светлинка в тунела! Защо да не опитам?...“ Имах редовен интернет. Бях опитен с компютрите. С интернет винаги оправях сериозни свои проблеми. Хайде! Не се бави! Давай...

Включих компютъра. Сега да вляза в търсачката... Ето го и сайта! Красив сайт! Планински спасители с червени екипи, кучета, хеликоптер... Къде е...? Ето и обектите в Рила. Тук е и Боровец... Има някакъв дежурен телефон към М-тел... 088 1473... Много е кратък... Сигурно нарочно е избран, за бързо набиране при спешни случаи. Помислили са по въпроса за планинското спасяване...

— Ало! Ало, чувате ли ме?...

Бях набрал указания номер и чаках. Беше седем часа сутринта. Небето тъкмо изсветляваше. Валеше сняг. Валеше от два дни и го бе натрупало доста. Термометърът на терасата показваше минус десет градуса. Студено е. Зимата отново напомни за себе си след сухите и топли новогодишни дни. Чаках... Най-после някой вдигна и чух сънен глас.

— Планинска спасителна служба „Боровец“ слуша! Какъв е проблемът?

— Има пострадала жена — скиорка. Станало е нощес на пистата Маркуджика.

— Къде точно, господине?

— Намира се, не на самата писта, а вдясно, навътре в гората. Отклонила се е и е контузена. Моли за помощ!...

— Разбрано, записах. След малко ще тръгне екип. А Вие кой сте? Откъде се обаждате?

— Няма значение! Побързайте, моля! Жената е зле...

Затворих телефона. Бях направил онова, което случаят ми подсказа. Дано съм успял! Дано я открият! Щура ситуация... телефонен номер насън... пострадала скиорка. Фантастика! Пълна фантастика! Ама да не съм станал медиум? Глупости на търкалета! От грипа е! Само от грипа е! Изостря чувствата, разстройва организма и се случва нещо, което не го побира умът... Сигурно е така. Не може да бъде иначе...

Въпреки тези размисли, намерих сили и позвъних на жената. Успокоих я, доколкото можах.

След няколко часа телефонът ми позвъня. Беше отново оня познат, пресипнал глас на дежурния от планинската спасителна служба.

— Господине, много Ви благодарим! Открихме жената. Добре е. Няма опасност за живота ѝ. Ще полежи малко в болница и ще се оправи. Но непрекъснато пита за Вас. Иска да знае името Ви, настоява...

— Името ми ли?... Няма значение... Важното е, че сте я открили. Много се радвам за нея! Успех Ви желая и да имате по-малко работа... — прекъснах връзката замислен.

Нещо бях направил, нещо много хубаво за една жена. Бях спасил живота ѝ! Какво пък?! Всеки на моето място би направил същото,

нали? Но ми е чудно! Как е могла да ме намери в съня?

Минаха няколко месеца. Зимата бе свършила. Бях почти забравил това събитие. Няколко пъти го разказвах на мои приятели, но никой не повярва. Всичките ми се смееха. Звучеше им като виц, когато един ден...

Беше светла юнска утрин. Слънцето бе изгряло и къпеше със златните си лъчи зелените корони на дървета, цветя и животни. Хората по улиците се смееха весело, облечени в светлите си летни дрехи. Чувстваше се една безгрижност, лекота и радост, като при всяко слънчево лято.

Бях се накарал да ида до близкото бистро, за да пия едно силно утринно кафе, когато на входната врата се позвъни. Отворих... На прага стоеше непознатата млада жена. Тъмнокестенявата ѝ мека коса се спускаше на леки къдри по раменете. Беше миловидна, крехка с една хубава, лъчезарна усмивка. Да, усмихваше ми се... а аз стоях и я гледах, без да зная какво да кажа...

— Здравейте! — промълви едва-едва. — Не ме познавате... Казвам се Галя. А Вие... Вие сте... моят спасител! Нали Вие се обадохте сутринта на 12 януари до планинската спасителна служба, „Боровец“?

— Да, но...?

— Само Вашият номер ми даде отговор. Опитах да позвъня на мои познати, но явно съм сгрещила. Паднах и се контузих зле, една седмица след новогодишните празници, на пистата Маркуджика. Бяхме цяла компания, но аз май съм най-лудата глава от нея. Никой не ме чу, когато излязох от стаята на хотела и тръгнах да се спускам със скиите в един час през нощта. Такава съм си, малко откачена и си патя от това. Но сега съм добре. Полежах един месец в травматологията на Пирогов и се оправих. Но си казах: „Ще го открия оня човек! Ще открия спасителя си!“ — И Ви открих! Да знаете как се радвам...! Жива съм, благодарение на Вас! Тогава, на Боровец, бяха много ниски температурите и можех да замръзна, без никой да чуе за мен. Щяха да ме открият, когато... Но не ми се говори повече за това. А Вие? Как Ви е името?

Гледах я, слушах и не можех да повярвам на очите и ушите си. Значи това е била „оная скиорка“, а съня и телефонния номер от него си е било боже дело. Май наистина съм медиум!

— Значи, това сте Вие, „жената в беда“?! Моето име ли? Какво значение има едно име? Много се радвам да Ви видя! Вече сте съвсем добре, нали?! Радвам се, да знаете как се радвам, Галя! А дали съм Вашия спасител...? И сам не мога да го проумея... Но-о-о... пиете ли кафе?

— Иска ли питане?

— Ами тогава да идем наблизко до едно много приятно и хубаво бистро. Правят пенливо и ароматно кафе, мока. В тая част на града, там го правят най-добре. Ще седнем, ще се запознаем и ще Ви разкажа една наистина идиотско фантастична история. Никога не съм мислил, че може да е истина, но май е така. Да вървим!

Хлопнах външната врата зад гърба си. Тръгнахме надолу по стълбището. Щастливата усмивка на жената не слизаше от устните ѝ. Разбрах я. Беше открила спасителя си. Ами аз?... „Ех, Ангеле! Какво ти е, бе, медиуме? Ще ѝ разкажеш тая щура история, пък нека те помисли за луд. Една такава фантасмагория, разказана на чашка силно кафе, може да прозвучи и като добър, банален виц.“

... Така-а-а, ама като го гледам как чука само с тия високи токчета по асфалта, си мисля, че каквото и да си говорим двамата за спасение, съществува един безспорен факт. А той е, че мацето си го бива...

МЕСНИ ЗАГОВЕЗНИ

Има два дни от седмицата, които Ангел особено обичаше. Това бяха съботата и неделята. Обичаше ги, не защото бяха почивни дни, а затова, че през тях той чувстваше един особен аромат на свобода. Отспиваше си до късно, отяждаше си онова, което му се яде, тоест каквото успееше да си приготви, срещаше се с любими хора и приятели. Това, от своя страна, му повдигаше жизнения тонус, правеше живота му по-емоционален и интересен.

Затова, след като свърши последния работен ден от седмицата, Гелето предприе дълго турне из магазини и супермаркети в снежната мразовита вечер. Прибра се с пълна чанта продукти в уютния затоплен дом.

Там го чакаше баба Зоя, любопитна и заинтересована. Беше го мярнала през стъклата на терасата и побърза да му отвори входната врата. Той и сам би могъл да си я отвори, но щеше да го стори след сложни манипулации, като пребъркване на всички джобове и търсене на голямата връзка ключове.

— Я да видим с какво си се натоварил, мамче? — изгука баба Зоя и поразрови пълните чанти.

— Звънях, звънях по джиесема, пък като видях, че не ми отговори, рекох да импровизирам в покупките на своя глава.

— Ох, колко много неща си купил! И тесто за лукник, и мая, и хляб, и сиренце... Тцъ-тцъ-тцъ!

— Хайде, опразни чантите, пък аз ще прескоча до кръстника, да се видим и да се поразговорим.

— Само не се бави, че сега е поледица и се пада на равнище.

— Няма, няма...

Кръстникът му, както винаги си бе на мястото, тоест в тясната опушена барачка. Слушаше чалгите на радио „Веселина“, решаваше кръстословици и чат-пат хвърляше по някоя бучка въглища в малката печка тип „циганска любов“.

— О-о-о, адаш! Как се сети да минеш!? Я, чакай да рязна с ножа на прага... Хоп, готово!

— Едно врабче ми изчурулика, адаш, че си вдигнал кръвното, та рекох да намина и да те видя.

— Нищо подобно! Врабчето те е излъгало! Има нещо друго адаш, а то е, че ме е хванала една скука, та се не трае.

— Не минават ли приятелите от кварталната навалица да те видят или им е студено като на мен?

— Благ Цеко, ти го знаеш, нали го оперираха от жлъчка? И да иска да мине, не може. Коло Клефара пък го прибра сина му на село. Нали е безработен и му трябва пенсията на баща му за пиене. Ристо Приказливия пък, комшията, да не дава Господ!... Ето, сега съм приготвил една чанта с корав хляб за кучето му, че ще умре от глад.

— Защо, какво е станало?

— Оня ден дойде, от сериозен по-сериозен и ми казва: „Геле, не чуваш ли? Тук под масата нещо звъни.“ — спрях радиоточката и се заслушах... ама не чух нищо да звъни. „Звъни!“ — казва. „Като джиесем звъни!“

Сам е човека. Починаха сина му и жена му. Живее само с едно куче. Неговият личен лекар му е изписал куп лекарства. Пие ги по цяла шепа. Какво е пил не знам, но се е ошашавил. Откачил е Ристо, ти казвам. Вчера видях дъщеря му. Попитах я за него. „Отведохме си го на село, ама човеко си не е добре. Говори си сам и някакви хора са все зад гърба му. Говорят му. Той ги чува, а ние — не. Няма да го бъде баща ми!“

Та така. Сега кукувам тук и не мога да си намеря място от скука.

— Ама, нали съм ти казвал?... Самò не се живее. Търси си компания...

— Къде да я търся тая компания бе, адаш. Ето, нали си след мен, ще видиш как е?...

— Ами твоята бивша? И тя е окекавела. Само да й свирнеш и ще ти кацне на вратата.

— Глупости говориш! Не е в млекото, та в суроватката! Ние с нея си знаем навиците отлично.

— Ами така, де!

— Аз, например, ако чуя някой да ми мляска през време на ядене и ми се отщява хляб и вода. Ако някой ми хърка нощем, опулвам очи и

не мога да мигна, нерви! А и тя си има там някакъв, дето ѝ топли дупето нощем. Какво да говорим?...

— Топли, топли, ама не е мъж! Нали е с инфаркт! А ти си мъж и половина! Нищо, че ходиш с бастун. Само да кихнеш и си отвял конкуренцията в посока запад, към Сърбия. Тя знае, че вече не пиеш и ще дойде. Само да ѝ подсвирнеш.

— Тцъ! Хайде да говорим за друго, че ще се скараме...

— За какво да се караме? Нали ми се оплакваш, че ти е самотно и скучно. Ето ти готин вариант!

— Страх ме е само едно, адаш. Страх ме е, че ще дойде ден, когато трябва да висна на прага на дъщеря ми, за да ме гледа. Дано не идва тоя момент!

— Няма да дойде! Ще ти купя билет за самолет и ще те заведе до аерогарата. Пътят от София до Ротердам е само два часа. Там ще те чака синът ти, с модерно холандско яке в ръка. Ще те посрещне както подобава и ще идете на мач на „Аякс“.

Така продължи техният разговор, полу на шега, полу на истина, докато накрая се разделиха.

Съботата за Гелето мина горе-долу добре, като всяка непланувана събота, в пране, чистене, интернет и т.н.

Дойде неделя. Рано сутринта той отиде и купи прясно мляко от едни съседни скотовъди. След туй легна да поспи, защото сънят му през нощта бе накъсан и неспокоен.

Баба Зоя пък запретна ръкави да прави лучник. Ръкавите на пуловера наистина ѝ бяха дълги, стигаха до пръстите, защото това не беше пуловер купуван по мярка, а вещь от магазин за дрехи втора употреба.

Около обяд някой позвъни на входната врата. Гелето се събуди, но си каза, че има кой да отвори и опита отново да задреме. Уви! Не се получи! Потри лице с длан, протегна се и острият му нюх усети едва доловим дъх на изгоряло. Погледна часовника. Беше спал почти два часа. Наближаваше обяд.

Тръгна към кухнята. Миризмата на изгоряло се засилваше. Отвори вратата и подсвирна от изненада. Димната завеса бе толкова гъста, че не можеше да се различат присъстващите. Впрочем бяха само две, майка му и леля му, г-ца Гинче.

Баба Зоя се опитваше да отхлупи капака на електрическата тенджерата, а г-ца Гинче се мъчеше да отвори безуспешно прозореца на кухнята. При всичките им благородни усилия и двете не успяваха да доведат замисленото до сполучлив край.

— Пожар ли има? — попита наивно Гелето.

— Абе, заприказвахме се с леля ти и лучника загоря — смотолеви баба Зоя.

— Не ме изненадва!

— Дај един нож и стига плямпа!

Баба Зоя хвана ножа и започна да чегърта черната корица на лучника. В един момент грабна с пешкир съда и го обърна на мушамата на масата. Плънката на лучника излезе от старото си място и се разля по цялата маса. Черните корички от чегъртаното се смесиха с плънката. От така получената купчина се вдигна вкусна и ароматна пара. Бабата се мъчеше да свърши още една процедура. Трудно ѝ се удаваше, защото дългите ръкави на пуловера се свличаха непрекъснато и обираха части от ароматната пихтиестата плънка.

Г-ца Гинче, забелязала гафа, взе една лъжица и започна да гребете от плънката и да пуска съдържанието на лъжицата в... устата си.

— И какво ще го правим сега тоя лучник? — зададе неудобния въпрос Гелето.

— Ами дайте ми го! Ще си го отнеса и ще го ям. Какво му е пък?! Само дето е позагорял... — тя бе успяла вече да омаже порядъчно уста и бузи с ароматната лучена плънка.

— А-а-а, не! В никакъв случай! Ние ще си го ядем! — отсече баба Зоя.

— Абе, невернико?! Не знаеш ли, че днес е Месни Заговезни? Яде се месо!

Въпросът беше отправен директно и злъчно към Гелето. Беше го сварила неподготвен.

— Та само аз ли да гледам в църковния календар? Вярно е, че аз го купих, ама да следя и събитията в него! Извинете, но не ми е по силите!

Той пипна с пръст омазаната ѝ буза и тя волю-неволю трябваше да се погледне в огледалото и да почисти компрометиращите петна.

— Тая сутрин професор Мермерски говори един час по радиото за вредата от саламите. В тях слагали само соя и боклуци. А от солта

се разсипвали бъбреците. И сега какво? Ще оставиш майка си на тоя ден без месо? Лучник ли ще ядете само?

— Ами да! Но нещо си противоречиш. Говориш за вредата от салама, а после твърдиш, че се ядяло месо.

— Толкова ли сте закъсали? Я да ти дам, како, от моя салам. На! Вземи, опитай!

Г-ца Гинче рязна едно голямо парче от салама, по-известен на народа като „Кучешка радост“. Обели кожицата му и го пъхна в устата на баба Зоя. Сестра ѝ го налага с удоволствие, премлясна с уста и продължи да чисти с ножа черната корица на лучника.

— Гинче, кака, аз месо не обичам да ям. Дай ми само постни манджи...

— Аха, не яде... Виж я само как се облизва... да ида ли да купя от тоя специалитет ма, мамо?

— Не! В никакъв случай! Ще си ядем лучника!

Задущливият дим вече се бе поразсеял. От отворения прозорец влизаха кълбата пара на хапещия леден февруарски въздух. Валеше сняг на едри парцали. Котката Цурка отдавна беше избягала в топлия хол, може би поради факта, че специалната ѝ порода я бе дарила с не съвсем топлеца козина. Беше гладна. Ароматът на прегорения лучник съвсем подходящо пасваше на вкусовите ѝ желания. Тоя хапещ студ обаче не можеше да се трае. Нещастната Цурка! От време на време измякуваше жално в далечния хол, може би, за да напомни, че и тя е живо същество, че и на нея се полага част от лучника.

Г-ца Гинче се канеше да си тръгва.

— Да ти сложа ли да си отнесеш от лучника? — попита я сестра ѝ.

— Яжте си го! Горчи! Днес съм на салам! Иди купи салам бе, невернико! Купи, та нахрани майка си!

— Не! — отговорът бе излязъл от устата на баба Зоя. Тя бе категорична.

— А какво бе казал сутринта професор Мермерски? А, лельо? Че саламите били...

— Така е, но пък днес е Месни заговезни и без салам не може!

— Искаш да кажеш, че лучникът не подхожда за ядене в подобни християнски празници? Защо не погледнеш навън? Я виж! Виж ги!...

Двете сестри устремиха любопитни погледи към мястото, което сочеше...

Два съвсем изгладнели песа бяха клекнали пред отворения прозорец и съсредоточено наблюдаваха събитията в малката кухничка. Беше ги привлякъл ароматът на прегорения лучник. Човек, гледайки ги, би казал, че въпреки християнския празник, те съвсем не биха се колебали да опитат поне три кубически сантиметра от изгорялото печиво. Това щастливо събитие би се случило, само ако някой благоволи да им го даде. Засега обаче такъв чудесен вариант не се очертаваше.

Издание:

Автор: Алекс Болдин

Заглавие: Влак по терлици

Издание: първо

Издател: БГкнига

Град на издателя: София

Година на издаване: 2012

Тип: сборник разкази

Националност: българска

Художник: Камелия Мирчева

ISBN: 978-954-8628-35-8

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/4747>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.